OLVASNIVALÓ

3.

'92./1.

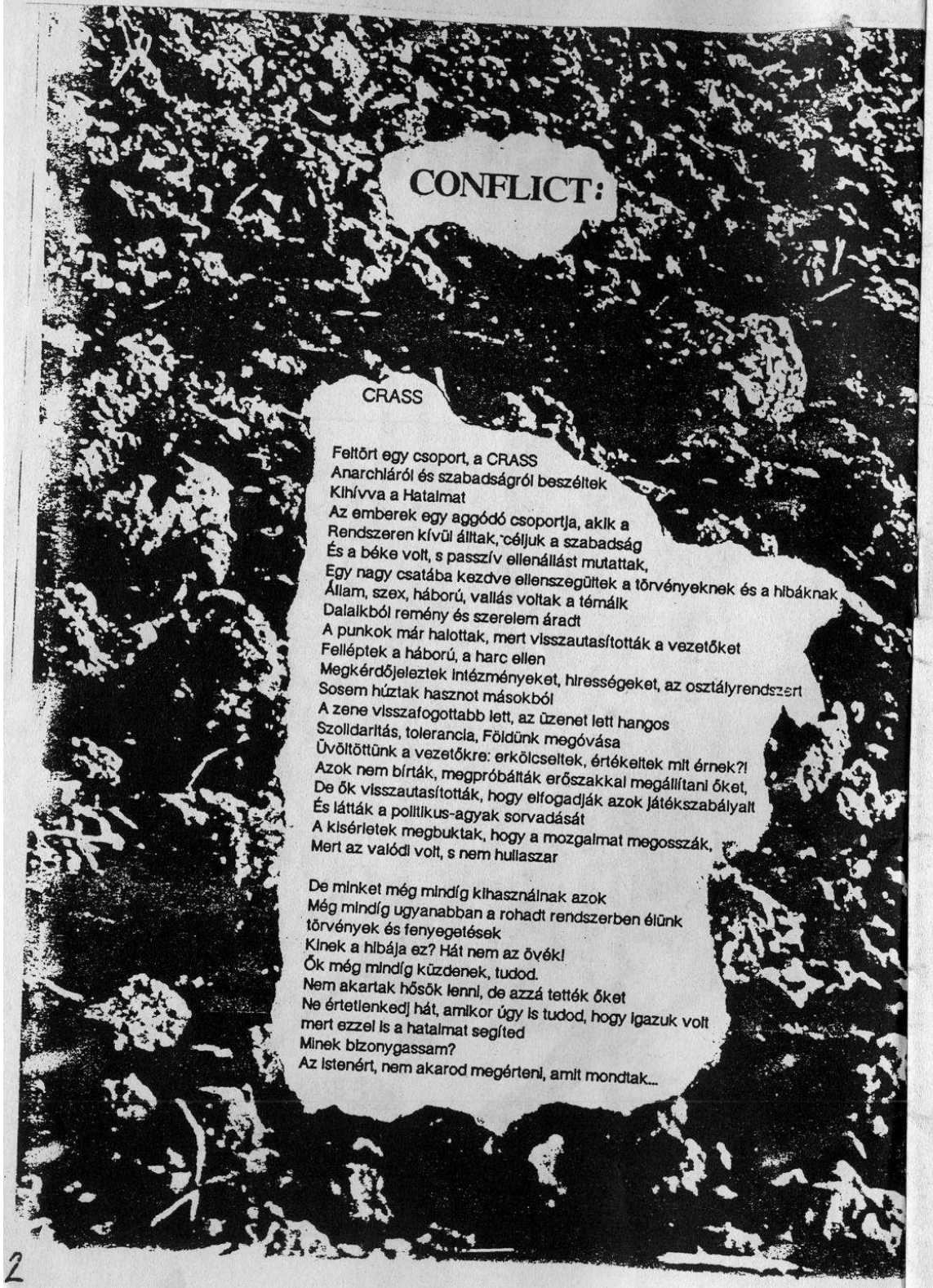

ÜDV!

Az OLVASNIVALÓ első tematikus számát tartjátok kezetekben. Az előző számban is jeleztük már: szeretnénk időnként egyes témákkal, problémákkal, stb. behatóbban foglalkozni, ezeknek külön lapszámot szentelni. Most egy általunk nagyra, talán a "legnagyobbra" tartott zenakar, a CRASS történetét, dalszövegeit, írásait adjuk közre. A füzetben minden benne van, többbet mondani úgysem tudunk, úgyhogy csak ennyit: akit érdekelnek a CRASS lemezei, videói, vagy az itt nem közölt dalszövegek (angolul), az írjon a címünkre, amiben tudunk segítünk.

És hogy hogyan tovább? Gyűlik az anyag a következő számhoz, mely az előző kettőhöz lesz hasonlatos, aztán ismét tematikus számokat tervezünk, de az még odébb lesz... Addig pedig olvasgassátok az OLVASNIVALÓ harmadik számát, és egyetek, igyatok, vígan éljetek!

Szerkesztők

OLVASNIVALÓ

Anarchopunk fenzin

Szerkesztik: Csóka János, Hertelendy Csaba (aki most lazsált), Németh Tibor

E szám anyagait fordították:

Ágika,Mariann, Lévay Tamás, Edit, Pap Éva, Rupaszov Tamás, Asztalos Ildikó, Sisi, Naszi, Emese, Pató ifj., Baranyi Gábor, Zsuzsa, Csont Muki

Külön köszönet a kapott vagy átvett anyagokért a MÁSODIK LÁTÁS-nak, a TROTTEL-nek, a MAXIMUMROCKNROLL-nak, Lévay Tamásnak, Szőnyei Tamásnak. Valamint köszönet Weilnek.

Contact: Németh Tibor (Naszi)
Eger, 3300 Rózsásdűlő u.8.
HUNGARY

...MELYBEN A CRASS "TISZTA VIZET ÖNT A POHÁRBA".

1976-ban, amikor a punk először bukkant föl a napilapok címoldalain, jelszavával a "csináld magad"-dal, mi, akik hosszú évek óta — különböző utakon járva — ugyanezt szerettük volna elérni, ekkor naivan elhittünk mindent Rottennak, Strummernak, meg a hasonlóknak. Úgy éreztük, végre nem vagyunk egyedül.

Az ötlet, amely addig soha fel sem merült bennünk, vagyis, hogy zenakart alakítsunk, most hirtelen természetesnek tűnt. Lényegében bárkit szívesen láttunk a bandában, ezért kezdetben a próbák — néhány hülye alak megjelenése miatt — piálássá degradálódtak.Steve és Penny együtt írták a szövegeket és játszottak 1977 elejétől, azonban ez év nyaráig még csak kuporgattak és kölcsönkéregettek felszerelésre, hogy ténylegesen is beindíthassák a zenekart ... a CRASS-t.

Sikerült teljesen begyakorolni 5 számot, volt némi hírünk, szerencsére összejött a cucc is, és már csak némi pénzt kellett szerezni, hogy útnak indulhassunk, meg némi füvet, hogy színpadra merjünk lépni. Csináltunk bulikat és jótékonysági akciókat, őrületes független és tiltakozó demonstrációkat. Ahol jártunk mindenütt "lent" játszottunk, és bojkottáltuk az akkori sztárklubot, a "Roxi"-t. "Azt mondták, hogy ők csak jómódú fiúkat akarnak; azt képzelik, hogy a gitárok és a mikrofonok csak valami szaros kis játékok?"

Ekkorra rájöttünk, hogy punk-társaink, a Pistols, a Clash és az összes többi zenebáb egyáltalán nem így cselekedett. Azt hitték nagy dolgokat tettek, közben pedig csupán a közönséget szolgálták ki. Nem segítettek ők senkin, csak magukon, egy új divathóbortot teremtettek, fel újították a londoni Kings Road divatját, és még azt állították, hogy forradalmat indítottak el.

Ugyanaz a régi nóta. Mi viszont újra a magunk feje után mehettünk. Két piálás között elhatároztuk, hogy küldetésünk egy valódi alternatívát teremteni a zenei business-szel szemben, amely elvesz inkább az emberektől, mint ad, a legfontosabbnak pedig a mondanivalónk eljuttatását tartottuk. Túl sok ígéret hangzik el a színpadokon, csak éppen az utcákon elfelejtődnek.

'77-78 hosszú, magányos telén sorozatban adtuk a koncerteket a White Lion-ñál, Putney-ban a U.K. SUBS-szal. A közönség többnyire mi voltunk, amikor a Subs játszott, és a Subs, amikor mi nyomultunk. Néha csüggesztő volt, de többnyire jól éreztük magunkat: Charley Harper fáradhatatlan lelkesedése adott erőt a mélypontokon, az ő feltétlen hite, hogy a punk, ez az igazi emberi zene sokkal többre hivatott, mint amiről McLaren és cimborái valaha is álmodhattak. Kérlelhetetlenül lelepleztük a punk-sarlatánok igazi énjét, a zenei élet álszentjeit.

Koncertjeink vadak és renitensek voltak. Még mindig túl ijedtek voltunk ahhoz, hogy pia nélkül játsszunk, és amikor előadtunk egy dalt, a felénél általában már mindegyikünk másképp játszotta. A nagy káosz ellenére ez óriási móka volt, senki sem morgott a bőrbakancsok miatt, senki sem kérdezte, hogyan egyeztetjük össze az anarchiát és a békét, senki sem unta a pofánkat a Bakunyinról szóló hosszúra nyúlt monológok alatt, akit akkoriban valószínüleg egy vodkafajtának hittek. A gondolatok nyíltak voltak, saját életünket együttesen irányítottuk.

Ezek voltak a nagyszerű évek, mielőtt a magunk teremtette szabad alternatívák csupán a bigott szabályok más elrendezésévé váltak volna, mielőtt az igazi punk egy másik mocskos gettóvá lett.

Játszottunk még egy Rock Against Racism (rock a fajgyűlölet ellen) fesztiválon, az egyetlen bulin, amit megbántunk. Amikor szóltunk a rendezőknek, tartsák meg a pénzt az ügy érdekében, az egyik felvilágosított minket: "Ez volt az ügy." Soha többé nem játszottunk a R.A.R.-nak.

Mivel egyre inkább a megalkuvók uralták a színteret, minket megkeményített az elszigeteltségünk. Elhatároztuk, hogy abbahagyjuk a kurva piálást, és ezentúl sokkal komolyabban vesszük magunkat. Fekete ruhát veszünk fel, tiltakozásképpen az öntetszelgő, páváskodó divatpunkokkal szemben. Bevontuk munkánkba a filmet és a videót is. Belevágtunk röplapok gyártásába, hogy megmagyarázzuk elképzeléseinket, és egy újság kiadásába (International Anthem — Nemzetközi Himnusz). Terveztünk egy zászlót, és elhatároztuk, hogy ezt legalább — az akkor misztikus — 1984-ig "szolgálni" fogjuk.

Később, '78 nyarán Pete Stennett, a "Small Wonder Records" tulajdonosa meghallotta az egyik demofelvételünket és megtetszett neki. Ki akart adni egy kislemezt, de nem tudta eldönteni melyik szám kerüljön rá, úgyhogy felvettük az összes dalt, amit eddig írtunk, és megcsináltuk az első maxi single-ünket. Az albumnak a "The Feeding of The Five Thousand" (Az ötezer megetetése) címet adtuk, mert ötezer volt az a minimális szám, amelyben a kinyomást vállalták, és ez valami négyezerkilencszázzal több, mint amennyit feltételeztük, hogy el tudunk adni. A Feeding mostanára már csak néhány száz híján aranylemez, bár nem hiszem, hogy erről majd túl sokat fogunk hallani a zenei sajtóban.

Szóval a teljes anyagunkat felvettük lemezre, becsomagoltuk fekete-fehérbe — ami akkoriban egészen szokatlan volt — és a zenei sajtó már el is kezdhette az össztüzes támadást, ami aztán végigkisért bennünket az évek során. Utálták a lemezt és minket; határtalanul utálták.

Nem túlzás azt állítani, hogy az egyik legnagyobb reakciót kiváltó zenakar voltunk a rocktörténetben, igaz, mi nem igazán magával a zenénkkel hatottunk, hanem hatásunk az általános társadalmi kérdésekben volt óriási. A médiák kezdetben megpróbáltak tudomást sem venni rólunk, és csak amikor kezüket már a körülmények irányították, akkor voltak hajlandóak vonakodva "elismerni" létezésünket. A képlet egyszerű: ha te nem az ő játékukat játszod, ők "elfelejtenek" téged — ez maga a gazdasági kizsákmányolás. A zenei business nem csak a zenekaroknak üzlet, hanem éppúgy a zenei sajtónak is. A kóklerek sokkal szélesebb körben terjedtek el, és mélyebb gyökereket vertek, mint mi azt valaha is el tudtuk volna képzelni. Az "ellenség", miután rájött, hogy veszélyt jelentünk számára, különböző ajánlatokat tett nekünk. Mr Big olcsó borral és egy ötvenezer fontos szerződéssel próbált meg minket lekenyerezni, hogy dolgozzunk neki, vegyünk részt a "Pursey's Package"-ben. Azt is közölte ve-

lünk, hogy ő el tudná adni a "lázadást", és hogy nélküle semmire sem megyünk. Ez volt az első azoknak az ajánlatoknak a sorában, amiket visszautasítottunk, de sosem bántunk meg; és hogy-hogy nem Jimmy Pursey-ről sem hallottunk többet. '79 tavaszán megjelent a Feeding, melyen az első szám egy hosszú csönd volt, aminek ezt a címet adtuk: A szabad beszéd. A kiadó úgy döntött, hogy az Asylium című szám szövege túl közönséges az ő — és persze a ti — izléseteknek. Hát ez a cenzúra igazi arca a "Szabad világban".

Végül találtunk egy kiadót, aki hajlandó volt az Asyliumot kiadni, így újrarögzítettük a Shaved Woman (Védett asszonyok) című kislemezen, amelynek a borítóját otthon nyomtattuk, és 45 pennyért árultuk. Ez szinte teljes anyagi romlásba döntött bennünket. A Reality Asylium c. maxi single-lel pedig már rögtön a megjelenése után bajok voltak. A "nagyközönség" úgy felháborodott a lemezen, hogy rendőrök járták végig a lemezboltokat, sőt, egy osztag a Scotland Yardról minket is meglátogatott Skóciában. Kellemesen elteázgattunk a rend bátor őreivel, akik közölték, hogy egy évig ugyan nem indul ellenünk eljárás, de feltételes szabadlábon leszünk. Végül kaptunk egy papírt, amin az állt, hogy szabadok vagyunk ugyan, de először ne próbálkozzunk. Az, hogy szabadságunkat ilyen feltételekhez kötötték, természetesen mit sem változtatott a dolgokon — minden tevékenységünket folytattuk tovább, mintha mi sem történt volna, persze emiatt a rendőrség folyamatosan zaklatott, és teszi ezt a mai napig. Nagyjából ekkortájt vettük fel első — és egyben utolsó — rádiófelvételünket John Peelnek.

Ettől kezdve egyre inkább szabadszájú, agresszív, arrogáns fiatal fickók hírében álltunk, és így sehol nem kaptunk fórumot. Részt vettünk viszont néhány tévébeszélgetésen, amig a BBC átmenetileg feketelistára nem helyezett bennünket. "Természetesen" felháborító is, hogy valakik teljesen szembehelyezkednek a közvéleménnyel a Falkland-válsággal kapcsolatban — azzal a közvéleménnyel, amelyik közben állandóan rájuk panaszkodik telefonon a BBC-központosok nagy-nagy bánatára. A sajtóban megjelenő mindenféle jobboldali/baloldali huligán politikai nézeteket ellensúlyozandó csatlakoztunk az anarchista vonalhoz, de közben sosem tudták, mit is akarunk valójában. Ebben az időben a bekarikázott "A" betű ritkán volt látható a megalapozott, de unalmas, és alig ismert anarchista irodalom határain kívül. Néhány hónapon belül azonban az anarchia jel szokványossá vált mindenféle jelvényeken, dzsekiken, házfalakon Anglia-szerte. Aztán pár év alatt az egész világon elterjedt. Rotten ugyan anarchistának kiáltotta ki magát, de akik ezt emberek millióit igazán megmozgató mozgalommá szélesítették, azok mi voltunk. Eközben, miután felfedeztük, hogy a CND (Campaign for Nuclear Disarmament — kampány a nukleáris leszerelésért) még létezik, elhatároztuk, hogy mivel erre önmaga nem képes, szerényen bár, de támogatni fogjuk. Ettől kezdve — a zenei sajtó gúnyolódása ellenére — a béke-jelet is odarajzoltuk az A mellé. A támogatásunk lassanként újra lábraállította a CND-t. Több ezer emberrel ismertettük meg, akik később fő támogatói lettek az újjáéledő CND-nek. A társadalom egy új, és eladdig "tudatlan" rétege ismerkedett meg a radikális gondolatokkal, amelyek főleg a különböző gyűléseken és tüntetéseken kerültek az érdeklődés középpontjába. Ez a folyamat még ma is tart. Munkánk igazi hatása nem csak a rock'n roll határain belül mérhető, hanem szerte a világon az általunk radikalizált embereken is. A greenhami kaputól a berlini falig, a Stop The City akcióktól a lengyelországi underground rendezvényekig mindenhol ismertté tette magát az általunk képviselt anarcho-pacifista eszme, ami mára már csaknem egyenlővé vált a punkkal. Még '77 elején belebonyolódtunk az azóta tartó "graffiti-háborúba" London belvárosában. A mi feliratainak ilyenek voltak pl., hogy: Ezt fejezd be, és aztán ne kezdj több háborút! meg: Kitörölhetitek a szexista propagandátokkal a seggeteket!; ilyesmik voltak az elsők ebben a műfajban Angliában, de mára sajnos ez is hülye kis "művészkék" kezében van, akik semmi mást nem tesznek, mint átveszik a veszélyes amerikai kultúrát. Hogy megünnepeljük a spray-s dobozzal aratott sikert, úgy döntöttünk, hogy a következő lemezünk címe Stations of The Crass (A Crass-megállók) lesz. Ennek a lemeznek a borítójára néhány, a londoni metrón látható alkotásunkat tettük. A Stations-nek lett először hatrét hajtott borítója, amire házilag készített moniázst nyomtattunk.

Ekkorra Pete, a "Small Wonder" tulajdonosa már kezdte megunni az állandó rendőrségi megfigyelést és zaklatást, amit mi hoztunk a boltjára, ezért kölcsönöztünk pénzt, hogy a "Stations"-t magunk jelentethessük meg. Az árusítás megkezdése után rövid idővel már vissza tudtuk fizetni a kölcsönt, és már a borítókat is géppel hajtogattuk össze, ugyanis ezt korábban otthon csináltuk kézzel.

A "Stations" árusitása folytatódott, és mi rövidesen fontolóra vehettük más bandák anyagainak kiadását is. Létrehoztuk a "Crass Records"-t, és rögtön robbantottunk is a Zounds kislemezével. Ők voltak az elsők abból a több, mint száz zenakarból, akiket mi mutattunk be a gyanútlan publikumnak.

1980 tavaszán csináltunk néhány jótékonysági bulit a bebörtönzött anarchisták alapjának javára, akiket paradox módon Persons Unknownnak (Ismeretlen Személyek) neveztek. Felkértek minket, hogy tudnánk-e segíteni egy anarchista centrum létrehozásában. Felvettük kislemezre a "Bloody Revolutions"-t a másik oldalra a POISON GIRLS "Persons Unknown"-ja került, és a bevételt a centrum megnyitására ajánlottuk fel. A centrum meg is nyílt. Az ezt követő évben sajnos elég szerencsétlen volt a kapcsolat a Persons Unknown "régi vágású" anarchistái és az anarchopunkok között. Végülis az ideológiai ellentétek túl nagyok lettek, és a központ megszűnt. A viszonylagos nyugalom addig tartott, amíg a központ működtetésére volt elég pénz, és ez azt bizonyította, hogy ahhoz, hogy igazán erősek legyünk, nem csak ideákra, de bizony anyagiakra is szükség van. Akkoriban széles tömegeket tudtunk mozgatni az akciókon, ami határozot-

tan jó volt, de anyagilag nullán álltunk. Az év végére már lehetőségünk nyílt egy pénzalapot létrehozni a legkülönfélébb célok támogatására.

Akkoriban ismét erőre kaptak a feministák. Már jó ideje tudatában voltunk annak, hogy "fivérekként" kezelnek minket, de a munkáinkban meglévő feminista vonásokról nem vesznek tudomást. Megjelentettük a "Penis Envy"-t, és a zenei sajtó, teljesen félreértve a lényeget, úgy harangozta be, mint "az egyedüli olyan feministák, akik elég vonzóak ahhoz, hogy elhitessék veled, hogy szabad akaratukból és nem bosszúból énekelnek így." Mi közünk van ezekhez az emberekhez?!

Nagyon sok CRASS-rajongó visszajelzése is hasonló ítéleteket tükrözött, ám más szempontból. Azt akarták tudni, hogy miért hagyjuk, hogy csak a "csibék csiripeljenek".(A szóban forgó lemezen a CRASS nőtagjai énekelnek — a szerk. megjegyzése.)

A Penis Envy utolsó dala az "Our Wedding" (a mi esküvőnk) egy szatíra az arany középutas zenéről, erről a romantikus szarásról. A számot "Creativ Recording And Sound Services" álnéven elküldtük a "Loving" magazinnak, amely a tinik magányosságának kihasználására "szakosodott". A "Loving" a dalt büszkén ajánlotta olvasói figyelmébe, mint a "boldogság nélkülözhetetlen elemét". Amikor a botrányt a Fleet Street (angol sajtóközpont) kipattintotta, a Loving-nál sorozatban hullottak a fejek.

A Penis Envy megjelenése után megerősödött egy korábbi gyanúnk. Egy héttel a boltokba kerülés után az országos eladási lista 15. helyén volt a lemez, viszont a következő héten az első 100 között sem volt. Ugyanerre a sorsra jutott a "Nagasaki Nightmare" (Nagaszaki Rémálom) kislemezünk is, és mi tudtuk, hogy ez lehetetlen; egyik héten a lista csúcsán lenni, a következő héten pedig teljesen eltünni. Nyilvánvalóvá vált, hogy a nagy kiadók lepénzelik a listák készítőit, hogy az ő lemezeiket nyomják felfelé, a "kicsiket" pedig felejtsék ki. Tudtuk, hogy utál minket az EMI, és kiküldtek agy körlevelet az alkalmazottaiknak, amelyben megtiltanak [illegible]latot a CRASS tagjaival, és az [illegible]ban is megtiltották anyaga- [illegible]rga A Bloody Revolutions le- [illegible]t megelőzően is kivették a [illegible]n, még milyen kis piszkos trükköket találtak ki a hátunk mögött?

Ekkoriban csináltunk egy jókora országos turnét Angliában, és olyan helyekre "merészkedtünk" el, ahol a banda még nem járt azelőtt. Vidéki koncerttermek, üres házak, közösségi centrumok, bárhol, kivéve a divatklubokat és az elkényeztetett egyetemista köröket. Emberek százai jöttek el a legvalószínűtlebb helyekre is, hogy együtt ünnepeljük a szabadság érzetét. Mi ehhez a zenénkkel, filmjeinkkel, írásainkkal, beszélgetéssel, némi étellel és teával járultunk hozzá. Bárhová mentünk beindult arcokkal találkoztunk, akik készek voltak, hogy alternatívákat teremtsenek, hogy kitörjenek a szürkeségből.

Ez persze nem ment mindig egyszerűen, mindig voltak, akik arra törekedtek, hogy elpusztítsák, amit mi létrehoztunk. Motorosok kivertek a Stonehange-fesztiválról, támadott minket a Nemzeti Front és az SWP (szélsőjobb és szélsőbalos szervezetek), csakúgy, mint Belfastban a Brit Mozgalom. Olyan szemétségeket irkáltak rólunk, hogy mi vagyunk a "londoni Vörös Brigádok", de ezekkel sem tudták elvenni a kedvünket.

1981 során végig dolgoztunk a "Christ The Album" (Krisztus, az album) lemezünkön, me-

lyet végülis 1982 nyarára fejeztünk be, és kezdtünk el terjeszteni. Az örömünket azonban elrontotta valami: a néhai Nagy-Britannia háborút indított. Egy Dél-Georgia nevű szigeten bekövetkezett előreláthatatlan eseményekhez hasonló történt a Falkland-szigeteken, aminek azonban súlyos következményei lettek. Így a mi általunk már oly szép kerekre felfújt anarcho-pacifista rágógumi kipukkadt, mert mikor fiatalok százai haltak meg, a mi dalaink, ideáink, tiltakozásaink, felvonulásaink, röplapjaink hirtelen teljesen értelmetlennek tűntek. Valójában tudtuk, hogy amit csinálunk az értékes, de pillanatnyilag minden értéktelenné vált.

Thatcher a háborúval a pártjának akart reklámot csinálni kampányfogásként a választások előtt. Ha háborút akart, hát megkapta.

Láttuk a veszélyt, hogy majd ránk sütik a hazaáruló cimkét, és betilthatják a lemezt, ezért kanyargós mellékúton adtuk ki sietve a Falkland-háború elleni lemezünket, és aztán persze árulónak is bélyegzett minket a sajtó. Figyelmeztetett bennünket a parlament is, hogy vigyázzunk minden lépésünkre. Úgy látjuk, a háború ellen gyakorlatilag senki sem tiltakozik, nincs valódi kritika. Amíg mi eredményeket igyekeztünk elérni, addig a békemozgalom, amely ezidáig teli szájjal kiáltozta, hogy nem kell háború, most, hogy tényleg fel kellett volna emelnie a hangját, hallgatott. Nem is tiltakozott

senki addig, míg mi a háború végére el nem készítettük a "How Does It Feel To Be The Mother Of a Thousand Dead" (Milyen érzés ezer halott anyjának lenni) c. nótánkat, és bemutatásával még a fanatikusokat is megdöbbentettük.

"Egész történelmünkben Te,
és a te fajtád rabolta el ezeket,
a fiatal testeket az élettől,
hogy végül kifacsarva,
szétszaggatva kerüljenek ki
ebből a mocskos háborúból.
Milyen jogon gyaláztad meg születésüket?
Milyen jogon faltad fel azt a húst?
Milyen jogod köpöd le azt a véres őrületet,
amit Te okoztál, amiről Te döntöttél...?"

Miután Thatchert megkérdezték az alsóházban, hogy hallotta-e a számot, mi már biztosak voltunk benne, hogy ő és a pártja támadásra készülnek ellenünk. Tim Eggar konzervatív miniszternek jutott az a hálátlan feladat, hogy bűnvádi eljárást indítson ellenünk, de már az elején látszott, hogy nem fog sokra menni. A vád akkor omlott össze végleg, amikor egy élő rádióműsorban érveinkkel nevetségessé tettük Eggart, és komplett hülyét csináltunk belőle. Zagyvaságaival úgy lejáratta magát a műsorban, hogy a konzervatívok rögtön visszatáncoltak, sőt, "ijedtségükben" még azt is elterjesztették párthíveik között, hogy mellőzzék a területünk elleni provokációkat. Hirtelenjében számos támogató levelet kaptunk az ellenzéktől. Lehet, hogy túllőttünk a célon?

Furcsa, idegen helyzetbe kerültünk. Szólni szerettünk volna az emberekhez, felrázni az értelmesebbjét, de most nézeteink után azok is érdeklődni kezdtek, akik a hatalomból kizárva sötét árnyként vártak annak kapujánál — az ellenzék. Eggar akaratlanul is nagy nyilvánosságot szerzett nekünk, és a sajtó két kézzel kapott ezen, főleg azokon verve el a port, akik eddig megakadályozták, hogy kozmetikázatlanul jussanak el információik az emberekhez a háborúval kapcsolatban. Úgy éreztük, mintha bálna akadt volna a horgunkra hal helyett. Nem tudtuk, mit tegyünk: elengedjük-e a horgászbotot vagy tartsuk végkimerülésig.

Az a tempó, amit a Falkland háború diktált, és az a pusztítás, amit Thatcher csinált itthon és külföldön arra késztetett minket, hogy gyorsabban reagáljunk, aktuálisabbak legyünk, mint valaha is. Így a már régebben eltervezett, és kissé háttérbe szorult "Christ The Album" elkészítése oly sokáig tartott, hogy a fegyveres felkelések és a háborúk ellen szóló dalaink szinte elavultnak tűntek. Toxteth, Bristol, Brixton, no és a Falkland-szigetek már lángban álltak mire megjelentettük az albumot. Meglehetősen zavarban voltunk lassúságunk miatt.

1982 végén úgy éreztük, hogy a mozgalomnak szüksége van egy morális indításra, ezért egy londoni foglalt házban újra beindítottuk az évekkel azelőtt megszűnt Zig Zag klubot. Ingyen kajával és sok piával ismét megünnepeltük függetlenségünket, és csaptunk egy óriási bulit tíz zenekarral, a punkok legjobbjaival. Csináltunk együtt egy 24 órás zenélést, és akciónk követőkre lelt az egész világon. Remekül ment, és a "csináld magad" jelszó sosem tűnt annyira valóságosnak, mint akkor a Zig Zagban.

A Zig Zag sok tekintetben megszilárdította elképzeléseinket, és gőzerővel dolgoztunk tovább. Eldöntöttük, hogy tartjuk a botot, harcolunk a bálnával, és minden energiánkkal Thatcher és szövetségesei ellen fordulunk. A '83-as választásokon előretört az ellenzék, de a Munkáspárt hátat fordított az antinukleáris mozgalomnak, a békemozgalom pedig teljesen erőtlen volt.

A "Yes, Sir I Will" c. album volt az első koncepcionális válaszunk, egy szenvedélyes üvöltés a hatalom képviselőire, és azokra a passzív tömegekre, akik hagyják magukat a hatalom által birkaként vezetni. Az album üzenete tiszta és határozott volt. "Nincs felsőbb hatalom, csak önmagad."

Ahogy politikai pozíciónk egyre sokrétűbbé vált, úgy éreztük, hogy ideje az eddigieknél egy talán letisztultabb formában megfogalmaznunk alapelveinket. Választ adtunk hát az összes lehetséges kérdésre a magunk szemszögéből. Régebben értek minket olyan vádak, hogy szlogeneket gyártunk, hát, itt volt az idő a teljes kitárulkozásra. A zenakar tagjainak egy része elkészítette az "Acts Of Love"c. LP-t, melyen vagy ötven megzenésített vers kapot helyet azzal a céllal, hogy bebizonyítsuk: a mi dühünket a féltő szeretet, és nem a gyűlölet táplálta, eszméinket nem egoista "szociálbuzgolkodás", hanem a lelkiismeretünk, belső meggyőződésünk szülte. Sokat rágódtunk nézeteinken, zavarban voltunk a látszólagos kétértelműség miatt. Tényleg elképzelhető-e vér nélküli forradalom? Igazán realisták voltunk? Vagy saját paradoxonjaink rombolnak le minket?

Ezidőtájt történt, hogy az utólag aljasnak titulált Thatcher-gate hangszalagokat elküldtük a sajtónak. A nagy példányszámban nyomott kazettára egy telefonbeszélgetést montíroztunk össze, melyen Thatcher és Reagan beszélnek. Thatcher vállalta a felelősséget a Belgrano elsüllyedésével kapcsolatban, amivel ekkoriban a sajtó nem merte szembesíteni. Burkoltan célzott arra is, hogy tudott a Sheffieldi tengerimalacokról szóló határozatról, egy olyan ügyről, ami még a mai napig sem került nyilvánosságra; egyszóval nem hagytunk megmozdítatlan köveket. A kazettán Reagan nukleáris fölényével fenyegeti Európát az amerikai örökség védelmében, amely korántsem olyan népszerű, mint azt sokan hiszik.

A kazetta majd' egy évig feküdt a fiókban, míg a washingtoni minisztérium elé került. Azok a kategórikus hivatalos cáfolatok, amelyeket a kazettával és tartalmával kapcsolatban kiadtak, ékes bizonyítékául szolgáltak annak, hogy a mi kis "csalásaink", "hazugságaink" eltörpülnek a külügyminisztérium módszerei mellett. Különben miért vették volna olyan komolyan a mi kis amatőr erőfeszítésünket, a kazettamásolást. Vádló ujjaikkal egyenesen a Kreml felé mutogattak. Nem sokkal ezután több amerikai újság és a brit The Sunday Times úgy tálalta a történetet, mint a KGB ocsmány játékának bizonyítékát. Ez volt az első eset, hogy a sajtó megkérdőjelezte — noha körülíró módon — Thatcher becsületességét a Belgrano-val kapcsolatban. A féleiem és a lelkesedés keveréke töltött el minket: leleplezzük-e, hogy a kazetta kacsa, vagy nem?

Megoldódott határozatlanságunk, mikor az Observer újságírója kapcsolatot keresett velünk egy "bizonyos kazetta" kapcsán. Először tagadtuk, hogy közünk volna hozzá, de végülis úgy döntöttünk: vállaljuk a felelősséget. A kazetta gyártása és terjesztése során gondosan ügyeltünk arra, hogy senki ne tudjon szerepünkről. Az teljes rejtély, hogy az Observer miképp juthatott olyan információhoz, amely hozzánk vezette. Lényeges figyelmeztetés volt ez: ha a falaknak valóban fülük lenne, mennyi minden derülhetne még ki tevékenységünkről!?

A '77-es graffiti-napok óta sok különböző akcióban vettünk részt a spray-zéstől a szögesdrót-vágásig, a szabotázsig, mindenben. Tisztában voltunk azzal, hogy ha a nyilvánosság elé állunk a kazettával, akkor az "ellenállás" minden más módja is kitudódhat. Vállaltuk a kockázatot, és a telefonok elkezdtek csengeni.

A világ médiái lecsaptak a sztorira, feltüzelve a közvéleményt, hogy egy csapat punk milyen hülyét csinált a külügyminisztériumból, és egyébként is "mi mindent csinálhattak még". A hosszú évek alatt a zenekar soha ennyi figyelmet nem vont magára, a telefondrótok felforrósodtak, ide-oda utazgattunk interjúkat adni, egycsapásra "médiasztárok" lettünk. Meginterjúvolt minket az orosz sajtó, és mivel az amerikai tv felvette az eseményt élőben láthattak minket Essentől Tokióig, mi beszéltünk a rádióban is, és minden kérdésben az anarchista szemléletet képviseltük. Politikai erő lettünk, megtaláltuk a hangunkat, félelemmel vegyes tisztelettel kezeltek minket, de tényleg ezt akartuk? Ez volt az, amit évekkel ezelőtt célul tűztünk ki?

Hét év alatt, amit az úton töltöttünk éppen azzá váltunk, amit mindig is támadtunk. Platformot találtunk az elképzeléseinknek, de valahol az út mentén elveszítettük éleslátásunkat. Valaha egyszer adakozók voltunk és társaságkedvelők, s mostanra cinikusak és befelé fordulók lettünk. A mi tevékenységünk világossággal és humorral szinezett volt, mostanra láttuk, hogy fokozatosan húzódunk a sötétség felé, és gyakran betegesen ragaszkodunk a harciassághoz. Megkeseredtünk, pedig valaha vidámak voltunk. Pesszimisták lettünk, mikor egyszer még az optimizmust tartottuk a legfontosabbnak. Ezalatt a hét év alatt majdnem állandóan ki voltunk téve a közvetett vagy közvetlen állami zaklatásnak, most persze, újra támadtak.

Elérkezett 1984, még rosszabb, mint Orwell megjósolta. Munkanélküliség, hajléktalanság, szegénység, éhség, a rendőrállam valósággá vált a bányászsztrájkok kezdetekor. A "véletlen" halálozások, a rohamrendőrség okozta "véletlen halálesetek" már megengedetté váltak. Az egész társadalom egyensúlya egy erkölcstelen, romlott, gondatlan despota gyámkodásától függött. Saját sorsunk sokkal kevésbé számított ekkoriban. Bíróságok elé hurcoltak minket, hogy olyan ocsmány vádakkal nézzünk szembe, melyekkel csaknem összezúztak. "Vannak rá módszereink, hogy elhallgattassunk benneteket."

Azon a nyáron csináltuk az utolsó közös bulit, egy lázadó hangulatú jótékonysági koncertet a dél-wales-i bányászok támogatására. A színpadról megfogadtuk, hogy tovább folytatjuk munkánkat a szabadságért, s mégis, amikor hazafelé utaztunk, mindannyian tudtuk, hogy az az ösvény, amire egykor ráléptünk, számunkra végetért. Új utakon kell megközelíteni céljainkat, és a buli után néhány héttel Hari Nana ki is vált a bandából, hogy megkeresse a sajátját.

Nem éreztünk késztetést arra, hogy tovább folytassuk. Nem voltunk meggyőződve arról, hogy a tágabb értelemben vett "szórakoztatással" elértünk volna bármi valóságos hatást. Mi jól érveltünk, és ha hét év után az emberek mégsem kapcsoltak, biztosan nem azért volt, mert nem elég keményen próbáltuk.

"Nincs semmiféle felsőbb hatalom, csak Te magad" — mondtuk, de elveszítettük magunkat, és A CRASS lettünk. Még mindig benne vagyunk az "én" újramegtalálásának, egymás felfedezésének fájdalmas folyamatában; a közélet önmaga által okozott sebeinek gyógyításában. Lennon szavaival: "Az álomnak vége."

A mozgalmaknak vissza kell nyerniük elveszített méltóságukat. Mindannyian hibásak voltunk abban, hogy kineveztünk valakiket ellenségnek, és bár tényleg ők voltak azok, akik a szabadság folyamatának gátat vetettek, de az igazi ellenség végülis belül található. Nincsenek "ők", és nincsenek "minket", csak "engem" és "téged" van. Konszolidálódnunk kell, újraértékelni mindent, tagadni azt, ami nyilvánvalóan működésképtelen, és felkészülni arra, hogy a pozitív eszméket elfogadjuk. Meg kell találni az Én-t, ami valójában a hatalom, mint olyan lehet. Túl kell látnunk a szögesdrótokon és a rendőri rangokon, hogy egy általunk választott életképet kapjunk, nem egy olyat, melyet a cinizmus és a despotizmus diktál. A karate lényege nem az eltörendő tégla, hanem az azontúli tér. Tanulhatnánk ebből a példából.

Túl sok időt , energiát és lelket öltünk abba, hogy elűzzük a gonosz árnyékát, melyet a nukleáris korszak terrorizmusa és erőszakja vetett ránk. Ez az árnyék foltot hagyott szívünkön. Itt az idő, hogy kimossuk a foltot, és az árnyékból a fényre lépjünk. A külső metaforikus Greenham-kapuk csapdájába estünk: "kopogtass és bebocsájtást nyersz...a mennyek országa benned lakozik".

Eleget tudunk már a világ betegségeiről, vigyáznunk kéne, hogy saját fizikai és szellemi kimerültségünket ne növeljük. Hogy valaha is elérjük céljainkat, mindannyiunknak nagyon erősnek kell lenni ehhez. Mindannyiunknak volt már kudarca és sikere. Ez most nem a vég, nem a megfutamodás, hanem egy büszke, bár fájó és zavaros kezdet.

Szeretet, béke és szabadság — ez volt a CRASS, és most még több lesz.

Lábjegyzetek

Bár már CRASS néven nem kívántunk turnézni, azért folytattuk a munkát ugyanazon a helyen, ugyanazon az időben, de kiterjesztettük más területekre is tevékenységünket. '84 nyara óta belebonyolódtunk utolsó "hivatalos" lemezünk, a "10 Notes On A Summer's Day" (Tíz hangjegy egy nyári napon) felvételeibe. Nagyon szabadon válogattunk és jól megfontoltuk milyen hangulatú lemezt csinálunk. Talán jól döntöttünk, hogy folytatjuk a munkát CRASS néven, ha úgy itéljük meg, hogy van értelme. Közben mindannyian saját egyéniségünk fejlesztésébe bonyolódtunk bele: lemezkiadás, téjképfestés, filmezés, gyógyítás. Továbbra is működött a CRASS RECORDS, kiadtuk más zenekarok anyagait és komolyan foglalkozunk a könyvkiadás gondolatával is. A lemezünk munkálatai így elhúzodtak, szerettük volna már befejezni.

Az utolsó évben Mick folytatta a farmon video- és filmfelvételeit, és készített egy videomontázs-filmet is a mi "dolgainkról", "Christ The Movie" címmel.

Köszönettel tartozunk sok embernek, egyéneknek és zenakaroknak, akik velünk tartottak az utakon, velünk küzdöttek az elmúlt években. Külön köszönet Annie Anxiety-nek, a POISON GIRLS-nek, a DIRT-nek, a FLUX-nak, akikkel jókorákat turnéztunk együtt, valamint Peternek, Iannak, és a Peter's Sistems tagjainak. Külön köszönet Steve Hermannak hozzájárulásáért a zenekar kialakulásához. És voltak, akik írtak nekünk, de a válasz "valahogy eltévedt". Az igazság az, hogy nem voltunk képesek válaszolni a levelek ezreinek mindegyikére, és ha tiéd is köztük volt, bocs.

CRASS

ford.: Emese, Mariann, Naszi, Pap Éva, Sisi

Dalszövegek a BEST BEFORE c. 1984-ben megjelent dupla válogatáslemezről

YOU'RE ALREADY DEAD (1984)
TE MÁR HALOTT VAGY

Megbékítve, besorolva. Maradj a sorban. Minden rendben veled.
Elvesztetted a hangod? Nincs választási lehetőség. Folytasd a játszmát.
Csendben és szelíden. Légy passzív megfigyelő, dőlj hátra, nézd
A világot, amit elpusztítottak, és a békét, amit elvettek.
Ne kérdezz semmit, ne halld a hazugságokat és kényelemben
Élheted életed. Tiéd a hülyék paradicsoma. Te már halott vagy...
Ha passzív megfigyelő vagy, hát, íme neked egy üzenet:
Te már halott vagy. Félsz megtenni, amit tudod, hogy tenned kéne...
Te már halott vagy. A világ a nukleáris pusztulás peremén áll,
De te túlságosan félsz véleményt nyilvánítani.
Még mindig hiszed, hogy a rendszer véd téged...
Te már halott vagy.
Mert harc nélkül hagysz mindent... Te már halott vagy.
Végtelen viták a jóról és a rosszról...
Te már halott vagy. Semmi sem fog megváltozni;
Ha te képtelen vagy cselekedni, nincs értelme az utólagos panaszkodásnak,
Nem bánt, hogy csak egy szám vagy, szépen csomagolva, rajtad a jel: X
Te már halott vagy...
Négyszáz ember menetelt, hogy legyen atomfegyver-leszerelés...
Ők már halottak, ha csak nem akarnak aszerint lépni, amit láttak...
Ők már halottak. Ha köztünk mindenki készen állna,
Hogy harcoljon valami többért, hogy szembeszálljon a rendszerrel
Ami háborúkba rángat minket, az elitnek futnia kéne,
Ahogy eddig még soha... Ők már halottak.
Nekünk nem kell a szervezés, és a politikusok pártfogása.
Nekünk nem kell vezetőség, még az oly divatos balosok sem
Nem kell a leereszkedésük és a fontoskodó okoskodásuk.
Hallottuk már eleget a politikusainktól, hogy "nem kell több háború"
Onnunknál fogva vezettek minket. Nem kellenek veszélyes hazugságaik.
Nem fogadjuk el a kapitulációjukat, ez is csak manipuláció.
Nekik csak a rózsa kell, tüskéi nélkül, de nekünk a szó nem elég.
Tanuljunk meg ellenállni az összes vezetőnek, és a passzív szarnak,
Amivel minket etetnek... Ők már halottak.
Ha azt hiszed, hogy a békéhez vezető út türelemmel van kikövezve
Te már halott vagy. Mire jó a türelem egy hadsereggel,
Rendőrséggel szemben? Te már halott vagy. Nem esztelen erőszakot akarunk,
Az maradjon az ostobák módszere, csak azt mondjuk, készülj fel,
Hogy megszegd a törvényeiket és szabályaikat, hadd tudják meg,
Minél feljebb jutnak, annál nagyobbat buknak majd...
Ők már halottak.
Ha csúnyán játszanak, akkor majd mi is...
Ők már halottak. Megtarthatják hazugságaikat a szabad
Emberek földjéről... Ők már halottak. Túl gyakran engedtük,
Hogy ők üssenek először, de egy apróságot úgy látszik elfelejtettek:
Nem kell passzívnak lenni attól még, hogy békepárti vagy...
Ők már halottak.
Megpróbálják úgy eladni a rendszerüket, mintha valami
Bölcs dolog lenne, de ezt már ismerjük. Ez egyszerűen az,
Hogy a gazdag elnyomja a szegényt. Tessék, itt egy őszinte vallomás:
Szerintünk ideje megleckéztetni őket.
Megpróbálták a porban tartani az embereket, de mi a föld alá mentünk,
A sötétben mozgolódunk és keressük a fényt, a jövőt,
És készen állunk küzdeni is. Keressük az elvett szabadságot,
Támadunk és elbújunk. Egy olyan világban, ami nem embernek való.
Egyszerűen csak meg kell tanulnunk, hogy ne hagyjuk ezt,
És a hatalmasokat váratlanul éri... O.K., egyszerűen csak
Meg kell ragadnunk...
Te már halott vagy.

ford.: Ágika

BIG A LITTLE A (1980)
NAGY A KIS A

Nagy A kis A vidám B
Lehet, hogy te a rendszeré vagy, de engem nem kap meg
1 2 3 4
Külső kontroll — hagyod, hogy fogva tartsanak téged?
Rab akarsz lenni a neked kiszabott határok között?
Azt mondod, te TE akarsz lenni.
A krisztusát; hát gondolod, hogy hagyják?
Vadásznak rád, vadásznak rád, hogy elkapjanak, hogy elkapjanak.
Hello, hello, hello, itt az Atyaúristen, hallasz?
Pokol tüze, és átok az ami itt lenn rád vár.
A földön vannak követeim, érsekeim, tiszteleteseim, pápám
Elvakítunk az erkölccsel, jobb, ha feladsz minden reményt,
Mondom neked, jobb ha imádkozol, mert bűnben születtél,
Kezdettől fogva cellát építünk neked, majd bezárunk,
Szent ítéletet hozunk, elítélve azt, aki az útról letéved
Megbocsájtást ajánlunk, de előbb, add meg az árát.
Hello, hello, hello, íme egy üzenet a királynődtől:
Én, a status quo őreként rendezem a társadalom színpadát
Népem mélyen érdekel, békét szánok nekik
Így teszek róla, hogy nyugton maradjanak, rendőrségemmel és hadseregemmel.
Börtöneim és dilinházaim ajtajai tárva-nyitva állnak
Azon alattvalóim számára, kik többet mernek kérni
Engedetlenség, tiszteletlenség • oly dolgok, miket meg nem engedhetek
Hát zuhanjanak a porba, akik meghajolni nem hajlandók
Bemutatom a Fő Baljóst, muindnyájunk anyja ő
Mint holland fiú ujja a buziban, segge úgy tátong a falban
Visszatartva a jövőt, várva, hogy szétnyíljon a tenger
Ha Mózes hittel megtehette, sereggel ő is meg tudja
Mely biztosan ott van, ha vész fenyeget.
őrizve a nemzeti örökséget, mindegy mit és hol,
Királyok, királynők palotáit, gazdagok várait,
Védik, aki hatalmas, védik a privilégiumokat
Ringbeszálltak Írországban, polgárháborúba másztak
Az uralkodó osztályok mellett vívnak csatát a szegények ellen
Így Írország csak egy sziget? Agyunk egy szigete ez.
Nagy Britannia? Jövő? Faszfejek, jobb ha hátranézzetek
Minden sarkon túl egy rendőr áll.
A jövő őre, aki érvényesíti a törvényt
Ott áll, és gonoszul emlékeztet, hogy bármit is tégy
A Nagy Testvér rendszere mindig rajtad tartja üvegszemét
Istentől a helyi közrendőrig, otthon és az utcán
Birtokukban a neved és a számod, míg neked az jut csak, hogy uralkodnak rajtad
Módszereket kell találnunk, hogy aláássuk ezt a hatalmat
Ideje egy új szereposztásnak. A jövő miénk kell hogy legyen.
Légy pontosan az, aki lenni akarsz, tedd, amit tenni akarsz
Én én vagyok, ő pedig ő, de te vagy az egyetlen te
Csak a tiéd a te szemed, csak te látod, amit látsz
A te sorsod a te kezedben van, az enyém meg az enyémben
A gondok, amiktől szenvedsz, azok, amiket te csinálsz
A szar, amin át kell vergődnünk, az a szar, amit magunk választunk
Ha nem tetszik az élet, amit élsz, változtasd meg máris, hisz a tiéd
Semmi nem segít, ha sz okot nem látod
Ha a műsor nem az, amit akarsz, kelj fel, kapcsold ki a készüléket
Csak te döntheted el, milyen lesz az életed
Ha nem teszik a vallás, lehetsz antikrisztus
Ha unod a politikát, lehetsz anarchista
De azzal senki nem változtatta meg az egyházat még, hogy ledöntött egy templomtornyot
És a rendszer sem változik meg attól, ha bombát dobsz a miniszterelnökre
A rendszerek nem téglákból vannak, hanem emberekből,
Száműzheted őket, de úgyis visszatérnek,
Ha nem tetszenek a szabályok, amiket kreálnak, ne játssz velük
Ha nem akarsz számmá válni, ne add meg a neved nekik,
Ha nem akarod, hogy kiszúrjanak, ne halld meg a kérdésüket
A hallgatás arany, védd magad vele
Megpróbálnak majd rávenni, hogy játszd a játékukat
De te ne mutasd az arcod
Ha nem akarod, hogy legyőzzenek, ne indulj a versenyükön
Légy pontosan az, aki lenni akarsz, tedd, amit tenni akarsz
Én én vagyok, ő pedig ő, de te vagy az egyetlen TE.

ford.: Ágika

REALITY ASYLUM (1979)
AZ IGAZSÁG BOLONDOKHÁZA

Nem vagyok gyenge Krisztus, nem én
Aki sekélyes boldogságban lóg keresztjén
Testem fölött, én porszem
Krisztus megbocsájt, megbocsájt?
Szent Ő, Szent Ő, Szent Ő?
A fenébe, megbocsájt, megbocsájt?
Megbocsájt?
Én? És én? Én? Én? Szarok rád
Jézus Krisztus
Ráhányok pápai trónodra
Ostoba öngyilkosság
Véres leplébe vagy csavarva
Én meg a pokoli fajirtás
Sarában fetrengek
Engedetlen gyermek
Szenvedtem érted
Bár te engem soha nem ismertél
Nekem is meg kell halnom
Halálom iszonyata
Rád veti majd árnyékát?
Mely fény hatol át azokon a fényességes magasságokon?
És ki csenget azokért, akik már útban vannak?
Hozzád, Uram.
Te vagy a nemzetek zászlóvivője
Akik egymás miatt pusztulnak el a sárban
Nincs itt kegyelet. Nincs ebben semmi isteni.
Ilyen a te megbocsájtásod?
Szent. Mártír. Bakkecske. Megbocsájtás?
Egy szart bocsájt meg.
Lóg a keresztjén
Önelégülten
Keresztrefeszített boldogságban lóg
Látomására szögezve.
Keresztje. Embersége. Erőszakossága. Bűne.
Az én testemet is keresztjére szegezné
Mintha én vártam volna rá a Getsemádé kertben
Mintha én balzsamoztam volna testét
Mostam volna véres lábait
Volnék a nő, akit keres
Öngyilkosok látnoka. Halálra vágyó. Perverz.
Szatír.
Sírásó. Földrengető. Életszomorító. Jézus.
Te kapartad Auschwitz gödreit
Treblinka földje bűnödtől szennyes
A te sajnálatod
Ostoba alázatosságod maga a töviskoszorú
Mit mindnyájunknak viselni kell. Teérted.
Mester.
A kiontott vér mestere. Talány. Szégyenfolt.
Sajtóhiba.
A kereszt elnyomásod zászlórúdja
Ott repkedsz, te hiú zászló
A hátadon hordod uram, a hátadon
Enola a te örömöd
Apró gyermekek szenvednek
Szenvednek abban a horrorban. Hirohorror, Hirohiro,
Hirofény. Fénylőhiro. Hiroshima. Hiroshima.
A testek a te örömöd
A lobogó láng Hiroshima szelleme
Eljönnek hozzád. Hozzád.
A szögek az egyedüli Szentháromság
Tartsd csak őket hullaszagú könyörtelenségedben
A kép, amit el kellett szenvednem
Ezek a szögek a templomban
A kereszt a női nem szűz teste
Amit meggyalázol
Bűnödben hátatfordítasz
Hozzászegezve ahhoz a testhez
Balfasz Jézus a húgomat bitorlod
Nincs szó arra ahogy megvetlek
Minden nő egy-egy kereszt ebben a mocskos teológiában.
Ő hátatfordít nekem félelmében
Kárörvend a fájdalmon, amit viselek
Egyedül. Lóg. Az ő választása. Az ő döntése.
Egyedül. Egyedül. A hangja. A hangja.
Ő nem osztozik semmibenm, ő a Krisztus
Steril. Impotens. A halál szerelemdöglesztő prófétája
Valójában ő a megtestesült pornográfia
Ó. Ő. Halljminket, Jézus.
Egyedül sóhajtozol hímfélelmedben
Egyedül fekszel nőfélelmedben
Egyedül halsz meg emberfélelmedben
Egyedül, Jézus, egyedül.
Faszfélelmedben. Pinafélelmedben.
Nőfélelmedben, férfifélelmedben.
Egyedül félelmeid között. Egyedül félelmedben.
Félelmedben. Félelmedben. Hadviselés, hadviselés
Jézus saját bűneiért halt meg. Nem az enyémért.

ford.: Ágika

DO THEY OWE US A LIVING (1977)
AZ ÉLETÜNKKEL TARTOZNAK NEKÜNK

/részlet/

Bassza meg az összes politikus
Mondani akarok valamit
A nemzet helyzetéről
Ahogy ma velünk bánnak
Az iskolában egy szart kapsz
Belöknek a gödörbe
Te csak próbálsz, próbálsz kijönni
De nem tudsz.
Mert le sem szarnak
Aztán te vagy a fényes példája
Milyennek nem kéne lenni
Ez csak egy példa arra
Mit tettek
Veled és velem
Az életünkkel tartoznak nekünk?
Igen, ez így van
Hát persze hogy így van
Az életünkkel tartoznak nekünk?
Igen, ez így van
Hát persze hogy így van
Az életünkkel tartoznak nekünk?
HÁT PERSZE, EZ KIBASZOTTUL ÍGY VAN

ford.: Ágika

RIVAL TRIBAL REBEL REVEL (1980)

RIVÁLIS TÖRZSI LÁZADÓ DÁRIDÓ

A szentségit, főnök, én vagyok a nagyfiú
Nézd csak ezt az izmos kart
Fájdalmat osztani, az nekem való mulatság
Érted, mit mondok? Igazi kínra gondolok
Imádom a törött csontok recsegését
Felizgat a vér látványa
Szeretek halálsikolyt hallani,
Mikor ölök.
Dúlnak a bandaharcok
Az utca csatatér
Folyik a meccs, és ki-ki megfizet
Mikor a rivális törzs lázadói beindulnak
Széthasítok bárkit tetőtől talpig, tudod,
Kibelezem és megnyúzom őket
Egyszerűen kicsinálok bárki fattyút,
Akinek nem tetszem
Nem érdekel ki az, mi az, hogy miért
Célom nincs, és szarok az egészbe
Nem kértem soha ezt az életet
Ha okokat keresel, hogy miért vagy szerencsétlen
Majd én megmutatom neked a késem hegyével
Dúlnak a bandaharcok
Senki nincs biztonságban
A bandák erre járnak, ordítanak és kiabálnak
Hát, ügyelj, senki ne kapjon el.
Én is csinálom, mi mást csinálhatnék
Nincs hová mennem
Imádok gyűlölni, verekedni, na meg dugni
Úgyhogy utánam fű nem nő
Szétverem a kocsmát, hogyha sörhöz nem jutok
A táncparketten kicsináltam egy fickót
Bájos vigyort szabtam neki — fültől fülig

De persze nem értette a viccet
Volt egyszer egy madárkám, beraktam a csatornába
Megmondtam neki hogy jöhet ki
Kicsit sírt, azt mondta hülye állat vagyok
De ha férfi vagy, hát légy kemény
Lejártam a kávéházba teát inni,
De a csizmámmal betörtem az ajtót
Azóta nem úgy nyílik ahogy szeretném
Sújra az utcán vagyok, mint azelőtt
Dúlnak a bandaharcok
Hőseink büszkén állnak
De az igazság az
Elhagyva a rizsát
Hogy a tündöklés után jön a bukás
Állhatnak a sarkon
Tele erőszakkal és gyűlölettel
Ott rohadnak, fertőződnek, és gennyednek el,
Míg már lelépni túl késő
És rájönni, hogy csak magukat tették tönkre ott,
Mert kárbaveszett immár az egyetlen életük, ami volt
Dúlnak a bandaharcok
Mindenki rossz szerepet játszik
Hé, te nagyfiú, nézd meg magad
A tükör lesz majd a legnagyobb ellenséged

ford.: Ágika

THE IMMORTAL DEATH (1982)
A HALHATATLAN HALÁL

Fiaink férfiként tértek vissza, a mi férfiainkként
Férfiaink viszatértek, ámen.
A háború áldozatai, a hős srácok
Férfiak, kiket a háborúra gyűjtöttek össze
Elindultak a brit zászlóért harcolni
Amit honfitársak ezrei lobogtattak a parton,
Búcsút intve, a lányok pedig mindent levettek
Felhúzták a pulóvert, a szoknyát
Az elragadtatott tömeg többet akar
S a férfiak úgy érezték, ezért érdemes harcolni
Ez már mind a múlté, a szexi Sue,
A vidám Jane,
A kis kép, ami a csatában is ott volt,
A kabala, ami minden repülőst elkisér,
Minden ágyú, a halál jelei,
Az ember szimbólumai;
Kinek nevében lemészárolnak bennünket,
Mint a barmot
Minden tisztes háborúban van meztelen nő a falakon,
Hogy a férfi örüljön, és erős legyen
Egy jó zaftos vicc, fiúk, ártatlan mulatság,
Ha földetérünk, kit csábítunk el?
Oh, a háború áldozatai, a bugyik, a melltartók
Emlékek, amik erőt adnak neked,
Míg a bombák hullnak körülötted
Álmok közt botorkálsz
Üres tekintettel nézed a hullákat, akikkel megküzdöttél
A fiaink elmentek, a fiaink
A fiaink elmentek
Férfiúink mind cafatokban és megégve tértek vissza,
Férfiúink visszatéretek, ámen
Az ágyúk torka a szárazföldre néz
Lent a hajó gyomrában az emberek célbadobálnak,
A mellbimbó a tizes, a fej kevesebbet ér
És nem ér pontot, ha szívbe találsz
A 25 éves Shapely Jane mondta: "Azoknak a remek,igazi férfiaknak nem tudok ellenállni, kiknek ereiben piros vér folyik, de mindez olyan rossz érzés,ha férjnél vagy, vagy pedig jegyben jársz."
De vetkőzzetek csak lányok, és elő az álmokkal,
Hogy bátor ifjú katonákat rohansz le,
Küldj nekik harisnyakötőt, egy keresztet, szerelmet mindvégig,
Hisz hamarosan úgyis a sírban lesznek
Oh, azok az oszladozó ifjak, kik megtették kötelességüket
Most a tenger fenekére süllyednek
És lemaradnak a csak nekik szánt
"Legyőzhetetlen bugyikról", amiket a SUN magazin
Harmadik oldala közöl
A háború testei, a féltve őrzött fénykép, a holt test
A hús, ami épp hogy leégett
A mell, ami domború, rózsaszín és csábító
A mell, amit pucéran mutogatnak
A hívó karok, és a széttárt lábak
A sóvár pillantás és a kacsintás
A szétszaggatott karok, a lábak, mik már nincsenek többé
Az arc, amely rothad és bűzlik,
A hányinger a háborútól, az eltávozott férfiak,
Jószerencsét, és Isten adjon gyors halált
Ott a Madonna, mezítelen és csupasz,
Ott van az ajtón, és mutatja az utat
A fiaink elmentek, a fiaink,
A fiaink elmentek
Férfiúink mind cafatokban és megégve tértek vissza
Férfiúink visszatértek, ámen
A kihasználó, a mocskolódó, a leigázó férfi
Hasznot hajt a háború áldozataiból
Felnagyítva a dicsőséget a nőt elcsábítja

És a katonák átkeresztelik azokat kurvának
A tested széttépve és eltorzulva
Fejedben az élet már nem ugyanaz többé
A falról a víg Sally még mindig mosolyog
Mikor a fájdalomtól rémálom gyötör már
Teste még mindig tökéletes és csábító,
De véres könnyek áztatják
A tested zavart és ijedt,
Elfordul az igazságtól, amitől fél
Barátaid, akiket megöltek a háborúban,
Mely hazug célokért folyik
A kis kép megmarad azután is
Halhatatlanul, miközben körülötte csupa halál
A fiaink férfiként tértek vissza, a mi férfiúinkként
Férfiaink ismét visszatértek
Férfiúink mind cafatokban és megégve tértek vissza,
Férfiúink visszatértek, ámen.

ford.: Ágika

NE HAGYD MAGAD ELKAPNI

Ránk se basznak. Mi ismerjük ellenségeinket,
Még ha elbújnak is. Azt akarják, hogy abban a szarban éljünk
És dögöljünk meg, amit ők hagynak szanaszét.
Mit tehetünk? Mit mondhatunk?
Még nem vagyunk hullák, mutassuk meg hogy élünk?
A kormány azt mondja, "gyerünk", és "el az útból".
De mi a világ nagy csúszdáján hullákat eregetünk.
Az emberek itt ragaszkodnak félelmeikhez
És örömeikhez, a halottak külföldön vannak, így a mi utcáink tiszták.
Mi lesz az ár azért, hogy leálljon a gépezet?
Csak amikor komolyak vagyunk, és elkezdünk cirkuszolni,
Akkor mutatják meg igazi arcukat öntelt politikusaink.
A zsaru és a katona valaha közülünk való volt,
Most a piszkos munkára képzik ki őket, és tudják hol a helyük.
Ha ők sem hallgatnak ránk, hát mit csináljunk?
Emberek ők is. Igen. De csak ember tud elnyomni.
Ha mellettük elmenni nem tudunk, hát muszáj rajtuk keresztül.
Ha az erőszakjuk elől nincs menedék, akkor úgy is jó.
Azt mondják, ők csak megpróbálják fenntartani a törvényes rendet,
Ha letelik a szolgálat, majd megint beszélgethetünk.
O.K. Egyének ők is, de amikor tömegesen vannak,
Parancs alatt állnak, ami piszkos dolog. A fakabátok megtanulták,
Hogy essenek a nyakadnak és verjék be az orrodat.
Helyszíni büntetés, kezükben a törvény, és kibasznak velünk,
Ha letérünk az ösvényről, melyre ráállítottak minket,
Ne várj segítséget, úgyhogy ne hagyd magad elkapni.
Ők aztán megpróbálnak elfogadhatóak és egyenesek lenni,
Kétszer is kértek, hogy működj együtt velük,
"Jogában áll tiltakozni, mint bárkinek manapság,
De ne térjen le a helyes útról, viszont álljon félre
A mi utunkból, világos?
Ezek a komcsi-anar-feminek már megint bosszantják
A rendőrséget és a passzív szürke tömeget."
Olyan országban élünk, ahol a hadsereg bátran lövi az embereket,
A tiltakozók csak állnak üres kézzel,
Ha szarsz az államra, ne legyél sztár,
És ne tudják meg, ki vagy.
Ha úgy döntünk, hogy elmegyünk...
Hogy kiállunk mindenkiért, és követelni a békét
Az ránk hozza a bajt, a rendőrt és a hadsereget.
De ők is szegények, éppúgy, mint mi, de lehet, hogy már
Túl késő. A gazdagok elbújnak bunkereikbe, a szegények a kapunál.
Használjuk a fejünket, hogy kerüljük a konfrontációt,
Használjuk a szívünket, hogy ne legyen elnyomás,
Ha az egyenruhások úgy döntenek, hogy maradnak,
Hát meg kell tanulniuk nekik is félreállni.
Ha azt választjuk, hogy letérünk a nekünk szánt útról,
Többé nem mi keresünk,
Hanem minket keresnek majd

ford.: Ágika

PERSONS UNKNOWN;
BLOODY REVOLUTIONS

Az előbbiekben már volt szó a POISON GIRLS és a CRASS 1981-ben megjelent közös kislemezéről. Lássuk most a lemezhez mellékelt írások és a CRASS "Bloody revolutins" c. dalának (az OLVASNIVALÓ 1-ből átvett) fordítását.

ISMERETLEN SZEMÉLYEK
(Persons Unknown)

"Ismeretlen Személyek" néven a bebörtönzött anarchisták támogatására egy szervezetet hoztak létre barátaik és szimpatizánsaik. Az előzetes letartóztatásban lévő anarchistákat az állammal szembeni összeesküvéssel vádolták. "...összeesküdött ismeretlen személyekkel, ismeretlen időben, ismeretlen helyen..." Az Ismeretlen Személyek azt hirdették, hogy ezek az emberek a rendőri önkény áldozatai, és hogy ez bárkivel megtörténhet. A rendőrség rajtatartja szemét a népen, melyben egy hosszú sort lát, amely a börtönbe kerülésre vár. A rendőri erő megszállottan ortodox, parancsuralmat és fegyelmet jelent, mely nem tűri a különféle gondolkodású és életvitelű embereket.

Az Ismeretlen Személyeket állandóan zaklatta a rendőrség. Ismételten molesztálták, letartóztatták, fogvatartották, kihallgatták, követték, lefényképezték őket, ujjlenyomatot vettek tőlük. Speciális csoport és kommandóosztag figyelte minden lépésüket. Hajnalokon kalapácsokkal rájuk törték az ajtót, kirángatták őket az ágyból, s kilökdösték az utcára, fénymásolták a címjegyzéküket és lefoglalták a könyveiket.

Az Ismeretlen Személyek aktivistáit mégsem félemlítették meg. Folyatták munkájukat, az esetek publikálását, a teendők ismertetését razziák alkalmával, pénzgyűjtést a foglyok családjának. A pénzgyűjtésben a CRASS és a POISON GIRLS együtt segítettek az Ismeretlen Személyeknek.

A POISON GIRLS "Ismeretlen személyek" c. dalában egy tárgyalás leírásával mutatja be társadalmunkat. Mindnyájan "ismeretlen személyek" vagyunk. A dal védőbeszéd mindannyiunkért, az igazi életért, az őszintén élőkért. Kapcsolatot kell keresnünk az elidegenedettekkel, a különállókkal. Magányosan élünk a társadalomban, számtalan szerep és álruha mögé rejtőzve, óriási képességeinket semmiségekre pazarolva. Mert amíg nem szólhatunk bele a hatalom fortélyaiba addig az arra fog törekedni, hogy egyénileg elkülönítsen és szembeállítson minket. Versengünk egymással és félünk egymástól. A félelemtől könnyebben manipulálhatóak vagyunk "szabályaink" és "vezetőink" által.

Fedjük fel valódi énünket, szabotáljuk az állami ellenőrzést, ami félelemben tart minket. Cselekedjünk humanitásból és szolidaritásból, pusztítsuk a hazugságokat, amelyek gyengévé tesznek bennünket. Ne hazudjunk magunkról s vágyainkról, fordítsuk erőnket az állam ellen, pusztítsuk kíméletlen gyilkosként a félelem- és hazugságszülte hamis értékeket. Ha beletörődve hagyjuk ezek burjánzását, azzal valójában másokat terrorizálunk.

"Hús és vér vagyunk. Hús és vér, amik vagyunk. Menedékünk eltűnt."

Nincsenek hatalmas, mindenható vezérek. Nincsenek mindenható pápák. Nincsenek csalhatatlan bölcsek. Mindannyian "részben szentek, részben véres bolondok vagyunk." És ha a teljesen bolondok keményen felforgatják is a világot, mi azért szerezzük meg a jogainkat...

"CSENDBEN TÚLÉLNI NEM ELÉG."

CRASS

ford.: Baranyi Gábor

BLOODY REVOLUTIONS
VÉRES FORRADALMAK

A forradalmadról beszélsz, nos, ez szép
De mit csinálsz majd utána?
Te leszel a nagy ember egy géppisztollyal?
Békéről fogsz beszélni, amikor ömleni kezd a vér?
Hát, a béke leértékelődik, amikor az erőszak az úr
Hagyd a forradalmadat, én anarchiát és békét akarok
Refr.:

Azt mondod a mindent legyőző erőszak az eszközöd
Felszabadításról szónokolsz, amikor az emberek hozzák a törvényt
Nos, ha az emberi törvények jók szerinted, akkor milyen különbséget látsz?
A vakbuzgók másik bandája vesz célba fegyvereivel
De mi van azokkal, akik nem akarják az új korlátaidat,
Akik nem értenek egyet veled, és saját elgondolásaik vannak?
Azt mondod, hogy a vesztükbe rohannak, mert nem értenek egyet veled
És amikor eljön a forradalom, te átgázolsz rajtuk
Még te mondod, hogy a forradalom békét hoz mindnyájunknak
A béke neked csak egy frázis, béke, amikor fal van a hátad mögött
Refr.
Pusztítsd a tömegeket, hogy megtarthasd hatalmadat?
Egyszerűen söpörd félre azoknak a nézeteit, akiké eltér a tiédtől?
Szelidítsd meg azokat a nézeteket, amelyek túl balosak lehetnek brit keretek között?
Ahol a Ciklon-B helyébe lépett Északi-tenger gáz okoz balesetet
Ez a pusztító ember szokásos régi meséje
De mi más megoldást látunk a föld problémáira
Refr.
Vivát a forradalomnak, a világmindenség emberének
Bátran állj föl ember, az a dolgod, hogy harcolj
Túl könnyűnek látszik ez a forradalmi játék
De amikor játszani kezdtél ezzel a gondolattal, nem erre gondoltál
Teóriáid vannak, de hogy fognak megvalósulni?
Úgy látszik az igazi lehetőségeket nem veszed számba
Olyan a te igazságod, mintha ülnél valahol sört kortyolgatva
Fájdalom, halál és szenvedés, de te persze nem tehetsz erről
Túl távol vagy az emberektől, olyan vagy , mint Mao
Ez lenne a béke, mindnyájunk ellen, sokak szenvedésével?
Ez az önámítás egy fajtája, amely megölt tízmillió zsidót
A hatalmat alakalmazó fals logika itt is ugyanaz
Ne gondold, hogy elbolondíthatsz a politikai cselfogásaiddal
Jobboldali politika, baloldali politika — ez tartsd meg magadnak
Bal vagy jobb, jobb vagy bal, ez már rég mindegy
Zsarnokság és korlátozás, rendelkezés, szabály és törvény
Erre törekedsz, ez a te forradalmad lényege

Romantikus hősiességed nem különb Marxtól vagy Maotól
Hát az ő békegondolataik a gyakorlatban zsarnoksághoz vezettek
Teóriájuk eredménye itt is a tömegpusztulás lett
Ez ugyanaz a fasiszta játék, melynek szabályai már régiek
Nincs semmi különbség, a kormányok mindenütt egyformák
Nevezhetik ők békének, de valójában rabszolgaság ez a játék
Igéreteik semmit nem érnek, csak álom az elmúlt évek hősiessége
A forradalom valójában, testvér..... álló idő

ford.: Edit

VÉRES FORRADALMAK

Egy anarchista zenekar támadása a tekintélyelvű baloldal ellen bátor tett akkor, mikor a zenei színtéren erős a baloldali csoportok hatása. A CRASS kétségtelenül igen kritikus ebben a dalban. Mint anarchisták tesznek egy világos kijelentést:

"Bal vagy jobb, jobb vagy bal, ez már rég mindegy.
Zsarnokság és korlátozás, rendelkezés, szabály és törvény."

A CRASS is vallja az anarchista alapelvet, hogy ahol kormány van, ott nincs szabadság. "A kormány maga az erőszak." — Nem más, mint a gazdaság és a hatalom szervezett testté egyesülése kiváltságaik, pozícióik magőrzéséért. Minden törvény, a kormányok minden tette végső soron a hatalmasok pozíciójának biztosítását szolgálja. Mindegy, hogy ez a kormány jobb- vagy baloldali, Thatcheré vagy Castroé. Hatalmas akadály az emberek szabadsága előtt. Minden kormány konzervatív, intoleráns a változással szemben, és szembenáll vele. Mondaná valaki, hogy az orosz állam nem konzervatív? A kormányok időnként engedményeket tesznek mikor már kénytelenek változtatni a nagy nyomás következtében, így pl. a nyolcórás munkanap bevezetése, vagy a gyermekmunka megszüntetése.

Az állam maga az erőszak. Elő akarja írni az egész közösségnek, hogy miként élje életét. Kierőszakolja akaratát a rendőrség és a hadsereg segítségével. Némely baloldali politikai csoportok az államhatalmat a társadalom megváltoztatására használták fel, pl. a bolsevik Oroszországban. De a valódi szocializmus hamar eltűnt, helyette a hatalom állandósítása lett a lényeg. Az emberek gyanakvóakká és bizalmatlanokká váltak.

A hatalom pszichológiájának elkerülhetetlen eredményét látjuk az egykori forradalmár vezetőkön: konzervatívakká váltak, a pozícióik rabjává. Azzal érvelnek, hogy a forradalom sikere utn ők már nélkülözhetetlenek, ők az egyedül megfelelőek, a kritika ellenforradalmi, ellenzéknek helye nincs. Ők váltak az új uralkodó osztállyá.

"A vakbuzgók másik bandája vesz célba fegyvereivel."

Az anarchisták és a marxisták megegyeznek abban, hogy a társadalomnak alapjában meg kell változni, a kapitalista közgazdaságnak meg kell szűnni a kapitalista szociális viszonyokkal együtt. Nem értenek viszont egyet a változások eszközeinek megítélésében. A marxisták szerint a megragadott államhatalmat kell felhasználni. Az anarchisták azt mondják: NEM, nem terjesztheted ki a szabadságot paranccsal. A szabadságnak mindenkinek elérhetőnek kell lenni, és nem vezetőkre és képviselőkre bízottnak.

A felszabadulásnak általánosnak és önfenntartónak kell lennie. A tekintélyelvű baloldaltól eltérően az anarchisták nem kínálnak társadalomszervezetet. Mi azt mondjuk, a társadalom igazi szabadságához az kell, hogy ne tekintélyelvi alapon szerveződjék. Az anarchia az erőszak tagadása. Célja az erőszak kirekesztése az emberek közti viszonyokban, valamint az egyén és a társadalom viszonyában. Senkinek sincs joga megmondani neked, hogy mit tegyél és hogyan igazgasd az életed, vagy hogyan kellene gondolkodnod. Ezeket a döntéseket magadnak kell meghoznod. A te életed, éljed!

Egy nagy, decentralizált társadalomban látjuk a megoldást. Uniformizált rögeszme helyett egy másfajta közösséget képzelünk, amely elhatározná hogyan akarja igazgatni önmagát. Egy közösség, amely szabadon döntené el, hogy akar-e egyesülni más közösségekkel és konföderációt létrehozni. Ahogy az erőszakot ki kell rekeszteni az összes személyi kapcsolatból, úgy a közösségek közötti kapcsolatokból is. Egy radikális változásnak nem kell feldobnia egy új elitet, új gazdagokat, új kizsákmányolókat. Közös munkának és felelősségnek kellene lennie.

Az utóbbi években az anarchizmus újjáéledőben van. Ma az ország majd' minden városában vannak anarchista csoportok. Ezek a csoportok a tömegkommunikáció minden formáját megragadják, és részt vesznek minden jelentős mozgalomban. Együtt dolgoznak az ártatlanul bebörtönzöttekért harcolókkal, különféle egyesületekkel, feminista csoportokkal, házfoglalókkal, az engedély nélküli betelepülőkkel, antinukleáris szervezetekkel, természetvédőkkel, stb.

Nincs anarchista párt, ide nem lehet "belépni". A mi célunk nem a hatalom kiépítése, hanem hogy mutassunk egy életformát. Bátorítani akarjuk az embereket a jobb- és baloldali politikusok és a hatalommal kereskedők elutasítására, arra, hogy önállóak legyenek, önállóan hozzanak döntéseket. Bátorítani akarjuk az embereket a hatalommal való szembenállásra, hogy munkálkodjanak a bukásán, és helyettesítsék egy SZABAD TÁRSADALOMMAL.

DOLGOZZ ÉRTE MOST!

Rajta, egyének és csoportok, tegyünk magunk a szabadságunkért! Nem várhatjuk el más emberektől, hogy megtegyék helyettünk, sose tették, és nem is fogják. Csak egy életünk van. Alakítsd magad helyesen, terjeszd ötleteidet, a szabadságod az én szabadságom is, és fordítva. A felelősséged az én felelősségem, a MI FELELŐSSÉGÜNK.

ANARCHISTA KÖZPONT

Az összes pénz, amit ez a lemez behoz, egy londoni anarchista központ létesítését fogja szolgálni. A cél: együtt elég pénzt keresni; létrehozni egy helyet, ahova el lehet menni inni egy pohárral, és találkozni hasonló gondolkodású emberekkel. Reméljük összejön a szükséges összeg. Jelenleg egy lerobbant gyárra van kilátás. Azok az együttesek, akik nem hajlandóak a szokásos kommersz szart játszani találtak egy alternatívát. Azt gondoltuk az anarchopunkoknak kell egy hely, ahová bármikor elmehetnek. Saját stúdiónkban jóval olcsóbban tudjuk előállítani a lemezeket. Ezeket a személyes kereskedelem osztja el eredeti áron. Ez is egy eszköz, amellyel kiiktatható a lemezboltok haszna. Az összes pénz a központra fordítódik. A központ céljai politaikaiak és szociálisak. Politikai cél: megjelentetni és könnyen hozzáférhetővé tenni az anarchista irodalmat és eszméket. Szociális cél: helyet adni az anarchistáknak, az érdeklődőknek, a különféle akcióknak, zenéknek, stb. MUNKÁRA FEL!

CRASS

ford.: Baranyi Gábor

A PENIS ENVY c. nagylemezről

DRY WEATHER
SZÁRAZ AZ IDŐ

Hajlandó-e valaki megmondani, hogy miért?
Miért szipolyoznak ki teljesen?
Na, igen, azzal te foglalkozol, ezzel meg én
Amíg a dolgok egyensúlyban vannak, minden oké
Nem én diktálom az elnyomás feltételeit
Tudatára ébredsz ennek a tompa, szürke depressziónak?
Meglovagolsz
Kiszívod az energiám
Akkor veszed el, amit akarsz, amikor csak akarod
Visszautasítasz minden tőlem induló változtatást
S még többet akarsz, akkor is, ha már teljesen kivagyok
Ha már mindenem odaadtam, még többet akarsz
Na, igen, pontosan ismerem a védelmed érdekében hozott kis strigulákat
A nevet helyettesítő szám csak a későbbi azonosítás végett kell
Tudom, hogy csak egy lap vagyok a dossziéban
De nem tudnál egy ideig emberként kezelni?
Felajánlod a védelmed, de makacskodsz, ha elhárítom
Függetlenséget ajánlasz fel, de te akarod a kezedben tartani a vontatókötelet
Azt mondod, szabadságot adsz, de ragaszkodsz a kulcshoz
Nem gondolod mégis, hogy a döntés az én kezemben van?
S azt mondogatod, hogy álmodozom, ha élni akarok, s én azt válaszolom, hogy csak azon mesterkedsz, miként tudnál rászedni ara, hogy még többet adjak
Többet, mint amennyit akarok; többet, mint amennyit bírok
Te nem személyiséget akarsz, te nőt akarsz
logika mögé bújsz, a tényeiddel takarózol
Hosszú évezredek történelme támogatja igényeidet,
Hogy védelmezd a jövendőt, be kell tömni a réseket
Melyek lerántanák a leplet kisded játékaid valódi természetéről
Nőt akarsz, mert a nő életet ád a te rendszered gyermekeinek
Nos, az emberek kiszáradnak ebben az eleven halálban
Az előítéleteid mögé rejtezel, félve az élettapasztalatomtól
Félve attól, hogy megkérdőjelezem a megkérdőjelezhetetlen értékeidet
Hajlandó-e valaki megmondani, hogy miért?
Miért szipolyoznak ki teljesen?
Miért bánnak úgy velem, mint egy tárggyal?
Miért kezelnek gyengeelméjűként?
Miért szarnak le nagy ívben? Miért köpnek le?
Miért zavarnak össze?
Miért vernek át?
Miért gyaláznak meg teljesen?
Miért heccelnek, miért bolondítanak?
Miért kezelnek úgy, mint egy játékszert?
Miért tréfálkoznak rajtam? Miért szurkálnak?
Hát el kell engem pusztítani?
Miért csapnak be? Miért rugdosnak?
Nem akarom ezeket a játékokat.

ford.: Csont Muki

A MÍTOSZ VÉGE

Azt a beszélgetést (vagy öninterjút), amelyből az alábbi részleteket közöljük 1985-ben rögzítették a röviddel azelőtt megszűnt CRASS tagjai. Az anyagot magyarul először a TROTTEL DISTRIBUTION jelentette meg 1988-ban.

A kezdeti punk üzenete ez volt: "Kelj fel, és csináld magad, amit akarsz! (do it yourself!)". Márpedig úgy tűnik manapság, hogy a punk egy olyan stílussá vált, ahol az emberek fognak egy gitárt, csinálnak három akkordot, és semmi több. Ez divat lett, könnyebb megoldás. Az emberek punkot játszanak, holott a punk az olyanoktól jött, mint a CRASS, és egy általuk megálmodott zene volt...

Eve: Kezdetben, amikor a CRASS nevet választottuk, azt reméltük többet jelent majd, mint nyolc személyt, akik együtt zenélnek, s valóban a békét hordozza majd magában radikális inspirációval és töltéssel. Reméltük, hogy a CRASS-jel egy egészen új világot szimbolizál majd.

.....

Penny: Ha a CRASS szövegeit olvassuk, észrevesszük, hogy teli vannak erőszakos és agresszív, a társadalmat gyalázó kifejezésekkel és képekkel. Hogyan tudod ezt összeegyeztetni a "világ erőszak nélkül"-koncepcióval?

Eve: Mindenekelőtt az erőszak nem a megfelelő szó, soha nem csináltunk semmi erőszakost, még a szövegeinkben sem. A dühöt, a szembenállást fejeztük ki szenvedéllyel, autentikus őszinteséggel, egyiket sem lehet erőszakosnak minősíteni. Ez a kifejezés nem illik ide, s ha az emberek nem képesek túljutni ezen a felületes szemléleten, s megállnak az erőszak szónál, izolálják a szavakat egymástól azért, hogy azt mondhassák agresszívak vagyunk, akkor azt hiszem semmit sem tehetünk ellene azon kívül, hogy folytatjuk, s az idő múlásával talán helyreállnak a dolgok.

.....

G.: Penny, te elhatároztad, hogy zenét írsz az "ACTS OF LOVE"-ra. A CRASS eddig külső jelenségekről beszélt, megpróbálván megmagyarázni azokat anélkül, hogy személyes érzéseket vitt volna bele. Szerinted az Acts of Love jobban elérheti az embereket, mivel sokkal személyesebb dolgokról szól, mint egy külső állítás?

Penny: Ami engem illet, azok a dolgok, amik inspiráltak nem kötődnek a politikához olyan értelemben, mint a CRASS-nél a kezdet kezdetén. Az én motivációm a versek és a festészet volt, melyeknek megannyi hátrahagyott tanúvallomása van arról, amit az emberi szellem alkotott, az emberi létezés utáni végnélküli kutatásból a szellemi életben, s annak megvalósításában. Monet "Tavirózsái"-tól Brahms szimfóniáiig, számomra ezek mind a soha le nem győzhető emberi szellem kinyilatkoztatásai, megnyilvánulásai, amelyek mindig léteztek a történelemben, s annak ellenére. Valaki anélkül, hogy nagyot tévedne azt mondhatná, hogy a történelem folyamán a hatalmon lévők, a gazdagok, a gonoszok, tehát a rossz, összefogtak, hogy az emberi szellemet lerombolják. A modern társadalomban minden lehetőség adva van ehhez. Azt szeretném, ha az Acts of Love hozzájárulás lenne ehhez a szellemi dokumentációhoz, és a hét év szelleméből — amikor a CRASS-t, mint egy punk zenekart emlegették — egy kis rész eltűnjön. Azt hiszem, hogy a népszerűségünk egyik oka az volt, hogy a közönség felismerte azokat az értékeket, amiket megpróbáltunk adni nekik. Nem csak a világ eseményeiről szóltunk, hanem az emberi szellem értékeiről is, a képes felülemelkedni a mindennapos borzalmakon.

Eve: Véleményed szerint a századról századra fennmaradó munkák, festmények, a zene olyan emberek művei, akik mind megpróbáltak hozzájárulni az emberi szellemhez, korrigálni tudják a borzalmakat, amik mindig jelen lesznek a világban?

Penny: Minden, aminek értéke van az emberi dolgok világában, az emberi szellem keserves munkájából született. Az egész kultúra, életünk csak az emberi szellem erőfeszítései által létezik, amely a békét, a szeretetet, a jövőt kutatja. A történelem folyamán a háborús bujtogatóknak soha nem sikerült végezni ezzel a hallatlan életvággyal és perspektívakereséssel. Az Acts of Love hozzá-

járulása minimális, de remélem, hogy egy cseppel több lett a tengerben. A CRASS, mint zenekar egy olyan embercsoport közepén foglalt helyet, amelyik egyre jobban elszigetelődött a gettóban. A társadalom egyre keményebbé vált számunkra, a rendszer rázárja kapuit az ellenszegülőkre, minden ellenzékire. Könnyű megoldás az államnak, hogy idiótáknak titulálva minket úgy reagáljon a punkra, mint ahogy ezt nap mint nap tapasztaljuk, és elutasítsa. Ugyanezek az emberek azok, akiknek Van Gogh kép lóg a falukon, amiért milliókat fizettek. Pedig Van Gogh, Mozart vagy Beethoven punk volt... A történelemben ők vitték előre a dolgokat, és töretlenül hiszem, hogy az egyetlen lehetőség végső célunk, a harmónia elérésére csakis egyéni erőfeszítéseink és az emberi szellem megnyilvánulásai.

G.: Adva lévén az emberi szellem és a tény, hogy az ember továbbra is alkot minden téren ragyogó munkákat, hogy ez a szellem továbbra is kell, és hogy mi felismertük azt a hatalmat, valamint, hogy a hatalmon lévők is tisztában vannak ezzel a ténnyel. Azt hiszed, hogy elegendő csak az emberi szellem e remek kinyilatkoztatásainak tradícióit folytassuk? Mert ahogy mondtad, a kormányok, a mindenkori hatalom mindig készen áll az ellentámadásra, a végső leszámolásra. Tudatában vagyunk, hogy a kormányok megtanulták az emberi szellem erejét, és megragadnak minden lehetőséget, hogy végleg megsemmisítsék, és az emberek[illegible] akaratuk alá vessék...

Pe[illegible]osszul csinálják. A bujtogatók és a hoz[illegible]sonlók őrült, hiábavaló kísérletei elenyészőek a reményhez képest, amit a művészek, zenészek költők nyújtanak. Valamilyen szemszögből Baudelaire versei sokkal jelentősebbek a történelemben, mint Hiroshima.

G.: Miért tulajdonítasz Baudelaire-nek akkora jelentőséget?

Penny: Mert az egész kultúra az olyan emberek művein nyugszik, mint ő.

G.: Lehet, hogy egy átlagember soha nem hallott róla...

Penny: Az angol átlagember soha nem hallot Oscar Wilde-ről, pedig a modern brit kultúra legfontosabb alkotója. Életmódja, koncepciója, s minden, amit kifejez észlelhető az angol életben ugyanúgy ahogy Sartre gondolatai részét képezik a francia életnek, s ennek ellenére a franciák százezrei soha nem hallottak róla a nevén kívül, és nem olvasták a műveit.

G.: Persze. Mennyire ravasz a társadalom erkölcse. Ez is hatalmas forrás, s éppúgy jelen van az ember életében, mint Oscar Wilde, a nukleáris bomba vagy Shakespeare. Századról századra fennmarad, de elbírálása függ a hatalomtól, az iskolától, a családtól, a rendszertől, amiben élsz. Ennek következtében számos radikális gondolat megváltozik, megváltoztatják. Vegyük például Shakespeare-t, aki a maga korában kétségkívül radikális gondolkodó volt. Az eltelt évszázadok alatt az egyszerű szórakoztatás szintjére degradálták. Rajtunk múlik, hogy visszaadjuk eredeti értelmét és hogy mindenki keresse, mi is volt valójában. Ugyanaz a helyzet Baudelaire-rel is.

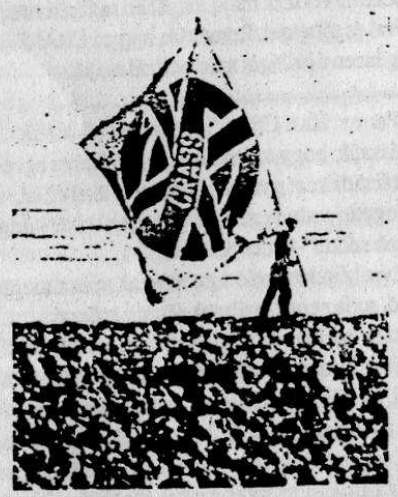

Penny: Egyetértünk. Lényegében ha a kreativitást szembeállítjuk a rombolással, elkerülhetetlenül az utóbbi győz. Ennek sem voltunk tudatában, amikor a CRASS-t elkezdtük. A kreativitásnak önmagának kell lennie, s önmagában kell tartalmaznia motivációit, nem pedig ellenzékiségében. Tájékozottnak kell lenni és tudatosnak abban a pillanatban, amikor a kreativitás az összehasonlítás kelepcéjébe esik, vagy valamivel szembeállítjuk, meghatározzuk. Pedig a kreativitásnak az a célja, hogy a meghatározatlan dolgokat leírja, formát adjon annak, aminek nincs, formát alkosson. Ha a formát az állam határozza meg, nem beszélhetünk többet kreativitásról. Tudatában kell lennünk a szociális és politikai feltételeknek, hogy elkerülhessük őket, kivonhassuk magunkat alóluk, megengedve így az alkotásnak a szabadságot, mert ha nem szabad, nem nyújtunk semmi pozitívat és igazat, nem nyújtunk perspektívát, csak szembenállást fejezünk ki.

Eve: Amikor megírtad az Acts of Love-ot, gondoltál-e arra, hogy azok az emberek, akik soha nem vizsgálták meg ezeket a kérdéseket a lemez segítségével megismerhetik őket? Gondoltál-e arra, hogy ez a lemez segíthet nekik?

Penny: Meg vagyok győződve róla. Egész életemben egyfajta hit vezérelt. Nem valláshoz kötődő, hanem hogy úgy mondjam, egy teljes hit, feltétlen, totális, annak a tudata, hogy létezik valami, ami sokkal nagyobb jelentőséggel bír, mint az én életem vagy bárki másé. Soha nem féltem sem a bombától, sem pedig semmiféle hatalomtól, hatóságtól, mert tudom, ezeknek a dolgoknak semmi jelentőségük; a lényeg az valami több, mint a mi halandóságunk. Amíg nem értjük meg ezt, nem választhatjuk meg, mi akarunk lenni, mert körülményeink, életfeltételeink, korlátaink áldozatai vagyunk. Nem hiszem, hogy végbemehet valami anélkül, hogy ezt mindenki megértené, s anélkül, hogy mindenki tudatában lenne saját létének... De beszéljünk másról! Az emberek nyugtalankodnak. Mi lett a CRASS-ből...? Azt hiszik azért nem játszunk, mert nézeteltérések vannak a zenekarban.

G.: Csak annyit mondhatok, elég nagy baj, ha ennyi az egész, ami nyugtalanítja őket. Itt van pl. a Penis Envy lemezünk. Obszcenitása, trágársága miatt bepereltek minket. Igaz, a végén megnyertük a pert, de kifizettünk egy halom pénzt a védelemre. Egyedül a "Bata Motel" c. szám itéltetett obszcénnek, azt hiszem te írtad, Eve.

Eve: Igen, s elég büszke vagyok rá. Megtettem minden tőlem telhetőt, hogy obszcén legyek, de ez az itélet akkor is nevetséges...

Penny: Joy, te vagy az a zenekarban, aki főz, még a turnékon is. Állandóan kenyeret sütsz vagy búzát őrölsz. Ez valami személyes filozófia...? A kínaiak azt tartják, bolond, aki nem maga csinálja kenyerét, és ismerjük azt a mondást, hogy a kenyér az élet magva. Úgy érzed, hogy a CRASS, mint punkzenakar elhanyagolta a kenyérsütést, mint "forradalmi cselekedetet"?

Joy: Azért sütök annyi kenyeret, hogy ti bolondoknak tűnjetek. (Röhögés.) Nem tudom, hogy az én kenyérsütésemben van-e valami plusz ahhoz képest, amit a CRASS csinál, mint zenakar... egyszerűen arról van szó, hogy ez is része annak, amit az élet minden pillanatával való kapcsolatnak nevezünk. Ráadásul a táplálkozás nagyon fontos...

Penny: Boldog vagy, hogy állandóan zabáltatsz minket?

Joy: Minden turnén megpróbálom úgy intézni, hogy főzhessek. Mindenkinek jobb ez így, legalább rendes ételt eszünk, nem pedig egy rakás szart... hamburgert vagy sült krumplit...!

Penny: Azért kérdezem, mert egy csomó embernek az a véleménye, hogy ez a fajta munka nem ugyanolyan értékű, mint a többi, amit csinálsz, zenét szerzel, könyvet írsz, énekelsz a zenakarban... te írtad a számot a kenyérről...

Joy: Nem, az Steve volt.

Penny: Akkor meg a vegetariánus számot... Szerinted ez a fajta munka magában hordozza a kreativitást? Gyakran halljuk a feministákat, akik visszautasítják a főzést és a konyhai munkákat, mert a nő helye nem a konyhában van. Van-e valami hozzáfűznivalód ehhez?

Joy: Csak annyit, hogy amikor egy eszme dogmává válik, elveszíti minden értékét, és mindenkinek magának kell eldöntenie, miben akar alkotni. Szerintem a főzés nagyon kreatív. Nem érzem kötelességemnek a főzést, senki sem kényszerít, hogy csináljam, s nem azért csinálom, mert képte-

len vagyok mást csinálni. Egyszerűen érdekel, mint az élet fontos része, s közben ugyanannyi új dolgot tanulok meg, mintha mást csinálnék, mint ahogy csinálok is.

Penny: Igen, itt ugyanaz a helyzet, mint nálam a kertészkedéssel... Más. Mindenki azt hiszi, zenei nézeteltérések miatt oszlottunk fel...

Joy: Ó, hát feloszlottunk? Engem csak azért tartottatok, mert hangszereket készítettem kenyérből! (Röhögés.)

Penny: Ez egy kérdéssor volt Joyhoz, tulajdonképpen csak azért, hogy megtudjuk, van-e kenyér a teához... Megint más. Phil, szerinted miért olyan népszerű az amerikai hardcore?

Phil Free: Amerika mindig automatikusan vezető szerepet kap. Ez az imperialista társadalom sajátossága. Ezt a szerepet a XIX. században Anglia töltötte be, most az USA.

Penny: Egy kulturális mozgalom megjelenése, ez esetben az amerikai HC-é, egy másik országban, pl. Olaszországban, lerombol-e valamit az ország addigi alkotó kultúrájából?

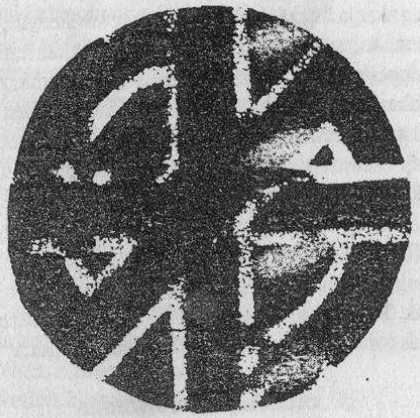

G.: Mindenfajta "import", ha anélkül megy végbe, hogy az ország megpróbálná megragadni annak lényegét, és megpróbálná felhasználni saját kifejezési eszköztárának bővítésére, s anélkül, hogy kísérletet tennének annak megőrzésére, teljesen értéktelen. Az amerikai HC egy az egyben elterjedt egész Európában. Az emberek szeretik, mert gyors, lemásolják és semmi több. Soha nem hallottam még olyan zenekart, aki a hardcore-t más megközelítésben játszotta volna, megpróbálva belevinni saját személyiségét.

Penny: Az importnak ez a formája különbözik-e egyáltalán pl. a McDonalds-étől?

G.: A CRASS létezése alatt több száz interjút csináltunk. Volt ennek valami értelme?

Penny: Ha más nem is, de legalább mindig volt alkalom a közös beszélgetésre. G., a kritika nagyon semmibe veszi a grafikáidat, pedig azt hiszem, hogy amíg a CRASS-t tehetségtelen huligánoknak nevezik, a grafikáid több figyelmet érdemelnének. Nem gondolod, hogy a különböző kiállítások, a galériák, a szaksajtó segítségedre lehetne abban, hogy megismertesd művészi és alkotó képességedet?

G.: A kritika egyáltalán nem érdekel, nincs szükségem a bírálataikra ahhoz, hogy alkossak. Ami a galériákat illeti, nem izgat a dolog, hogy beszállhassak ebbe a korrupt világba, ahol az embereket összemérik. Ugyanúgy nem lelkesít a tudat, hogy a képeimet falakra aggassák, igaz, némelyik alkalmas lenne rá, pl., amiket a lemezborítókra csináltam. De inkább szériába kellene kinyomni őket, hogy mindenki hozzájuthasson a lehető legolcsóbban, és azután azt csináljon vele, amit akar, beleértendő, hogy darabokra vágja...

Penny: Azért tettem fel ezt a kérdést, mert tény, hogy nem játszunk többet, egy év óta nem vettünk fel lemezt, mostantól gyakorlatilag külön utakat járunk. Sokan azt is mondják, azért nem játszunk, mert ideológiánk már nem érvényes. Egy időben nagyon aktívak voltunk...

Eve: Járjuk az utunkat. Remélem sikerül még előbbre vinni ezt az ideológiát. Legtöbb számunkban eléggé belemélyedtünk egy-egy témába, s most még messzebb próbálunk eljutni. Természetesen ez egy nagyon nehéz és keserves folyamat, mert újra és újra meg kell kérdőjeleznünk egy csomó gondolatot, amiket már hagyhatnánk békén, mert úgymond biztosak vagyunk bennük.

Penny: Hogy jobban kifejtsem a dolgot, nincs veszélyesebb biztonság, mint az a kis "kutyaól", vagy gettó, amit te csinálsz saját magadnak. Hét év alatt a CRASS kialakított magának egy közönséget, ami elég lenne ahhoz, hogy nyugodtan éljünk tovább. Nagyon könnyű lenne — ha nem lennénk olyanok, amilyenek vagyunk — folytatni

ugyanilyen típusú számokkal, amikről tudjuk, a közönség megveszi. De akkor ennek már semmi köze nem lenne ahhoz, amiért annak idején megalakítottuk a zenekart. Úgy éreztük, hogy vannak gondolatok, amiket el kell mondanunk, megismerni magunkat, másokat és megérteni, ami körülöttünk van. Zenakarként dolgozunk, de nem akarunk egy szimpla rockzenekar lenni, vagy ha azt akarnánk, megjelentethetnénk sorozatban olyan lemezeket, mint a "Stations of The Crass".

G.: Szerinted a zenekar kiábrándult valamiből?

Penny: Egyáltalán nem. Tudatosabbak lettünk, tulajdonképpen hülyeség erről beszélni. Megértettük, hogy negatív erő lettünk. Egyfajta szórakoztató egység. Egy lehetőség, egy választás, eggyel több program, ahová el lehet menni szórakozni. Terméknek lenni nem érdekel minket! És soha nem is érdekelt. Célunk az emberek gondolkodásra bírásra volt, hogy segítsünk nekik szembesülni önmagukkal és a valósággal, s ha most hallgatásunk zavarná, akkor éppen ebben rejlik a lényege, és remélem, hogy ha majd újra "zajongani" fogunk az is "zavaró" lesz. Könnyen fogyasztható terméknek lenni, ezt nem akarjuk. "Tüske" akarunk lenni az emberek talpában és a magunkéban is. Időközben rájöttünk, már nem ébresztjük fel a közönségben azokat a kérdéseket, amiket szeretnénk. És rájöttünk arra is, hogy nem töltöttünk elég időt saját létünk vizsgálatával.

G.: Tehát, jelenleg a hangsúlyt a személyes kifejezésre és az azt kifejező eszköz megalkotására helyezzük.

Penny: Igen, a hangsúly azon van, hogy most mindenki saját képességeire alapozzon, s ha esetleg akarja hozzájárulhat a csoport tevékenységéhez. Soha nem akartunk CSAK zenakar lenni. Megcsináltunk a Crass Records-ot, hogy más zenakarok is osztozhassanak a lehetőségeinkben és az anyagi előnyökben azért, hogy az eszme, amit képviselünk jobban terjedhessen. Ezt is folytatni akarjuk. Egyénenként külön dolgozunk egyéni képességeink segítségével, önmagunkban továbbfejlesztjük a közös gondolatokat, de mindig megbeszéljük őket, mint ahogyaz ezt eddig is tettük. Terjesztjük őket könyv, lemez vagy bármi más formában, amit a CRASS tagjai alkotnak...

ford.: Rupaszov Tamás

ACTS OF LOVE (1984)

Te alkotod a világot magad körül
A csend a tiéd.
Minden vonal az arcodon
S minden ránc, ami körülveszi a szemedet,
Egy történet
Ez a történet Te vagy.
Nincs szépítőszer a kiábrándultságunkra.
A könnyeimmel építed álomváradat, amiben élsz,
Vigyázz, mert kicsinyes sérelmeid fognak ismét a gonoszságba taszítani.
Túl az elidegenedésünlön s a kapzsiság, az erőszak megnyilvánulásain,
Ott a harmónia és az egyensúly. Hát tényleg nincs még béke?
Tartozzunk össze, bizonyítom szerelmemet és együttérzésemet.
Lehet, hogy ezt is áruvá, vagyonná, tulajdonná változtatod...?
Te alkotod a világot, egyedül te válaszolhatsz.
Lágy fű, zöld fű, ne lépj rá, mert meglátod, elszárad
Kék ég, puha ég, meállj itt, mert meglátod, az eső földre dönt majd
Minden változik, pillanatról pillanatra, saját magával játszva
Nem tudsz úgy élni, hogy ne taposs el kis életeket,
miközben az úton jársz.
Nem sétálhatsz át az erdőn, tettetve, hogy soha nem jártál ott.
Bármerre jársz is, megzavarod a föld nyugalmát.
Mégsem érezheted magad bűnösnek.
Bárhol is alszol, otthagyod tested meleg nyomát
Ne érezd magad bűnösnek!
Béka, varangy, pisztráng és gőte,
Ti mind a hideg vízből,
Könnyeimet adom ágyatokul.
Pillangó, madár, méh és lepke,
Ti mind, akik a légben repültök,
Hajamat kap játok ágyul.
Tehén, kecske, cica és kutya,
Ti mind, kik melegből és húsból vagytok,
Karjaimban nyugosztok majd.
Egy időben élünk. Mikor felkelsz, én is felkelek.
Éljünk együtt, szerethetnénk egymást.

ford.: Asztalos Ildikó

EGY CRASS-INTERJÚ A SOK KÖZÜL

Az alábbi riportra egy 1981-es német fenzinben bukkantunk rá.

J.B. (riporter): Kezdetben némi gyanakvással fogadtak a fiúk. Pete Wright basszusgitáros, énekes ad magyarázatot...

Pete: Nagyon sok bajunk van a zsarukkal. Állandóan piszkálnak minket, lehallgatják a telefonunkat, felbontják a postánkat, idejönnek szaglászni. Nagyon szeretnének valamit ránk verni, ezért óvatosnak kell lennünk. Nem akarunk támadási felületet hagyni, úgyhogy nem szabad bedőlnünk a civil rendőröknek sem, akik esetleg újságíróknak vagy egyszerűen érdeklődőknek is kiadhatják magukat.

Andy Palmer (gitár, vokál): Na, és a fellépéseinket is megpróbálják megakadályozni, a klubtulajdonosokat az engedély megvonásával fenyegetik, vagy pl. lekapcsolják az áramot, és eközben pár embert "kidekorálnak". Máskor meg — úgymond — a mi biztonságunk érdekében állítják le a koncertet, arra hivatkozva, hogy ellenzőink erőszakos csoportjának megjelenése várható.

Pete: És a zsaruk piszkálódása egyre intenzívebb, ami viszont azt jelzi nekünk, hogy komolyan számolnak velünk.

J.B.: Azt hiszem, most már láthatjátok, hogy nem a bőrötökre utazom, úgyhogy kérlek, meséljetek valamit a kezdetekről.

Pete: Hát, ez egy igen hosszú történet, még a hatvanas évekbe nyúlik vissza. Akkor persze még nem létezett a CRASS, volt viszont egy állandó, kommunaszerűen működő ház, amelyben sok különféle ember élt, akiknek elegük volt a rendszerből. Valami mást akartak létrehozni, természetesen jól ismerték egymást, együtt akartak dolgozni, elképzeléseiket megvalósítani. Kezdetben amolyan avantgard-féle próbálkozás volt ez, amihez a zenén kívül az önkifejezésnek számos más módja (pl. színház) tartozott, és persze, politikai töltése is volt. Nem fogadtuk el a meglévő pártokat, pontosan tudtuk mit akarunk. A politikai gondolkodásbeli önképzés tehát már adott volt a CRASS előtt is, csak a zeneire kellett még várni.

A hetvenes évek közepére már nagyon elegünk volt a heavy metal bömbölésből és az unalmas metal-zenészekből. Természetes volt, hogy fellelkesített minket az akkor kirobbanó punkmozgalom. Ez a csupa energia mozgalom az alapvető tagadással állt összefüggésben, és ez volt az, amit mi kerestünk. 1977 — ez volt a kezdet. A csoportból senki sem tudott zenélni, de ez persze egyáltalán nem zavart minket, úgyhogy egyre csak azt tervezgettük, hogy alakítunk egy zenekart, mert már nagyon ki akartuk adni magunkból a begyünkben lévő gondolatokat. A kommunánkból nem mindenki vett részt ebben, és persze volt egy természetes cserélődés is a lakók között, de ennek ellenére fokozatosan kikristályosodott egy mag, amiből a mai CRASS kialakult.

J.B.: Elsődlegesen tehát nem a zene, hanem a szövegeitekben lévő energia volt a lényeg?

Andy: Hát, igen. Nem csináltunk nagy gondot a zenéből, és ma is azt mondjuk, hogy mi nem egy tánczenekar akarunk lenni, ami ködösít inkább, minthogy rávilágítana a problémákra.

Pete: A zene a médiumunk, a "punkhordozónk", amely pontosan illik a szövegekhez. Rám rendkívüli hatással volt a "pogo". Ez a tánc felületesen szemlélve nagyon erőszakosnak tűnik, de valójában csak játék, és nagyon jó arra, hogy a belső feszültség számára egy szelepet biztosítson.

J.B.: No, e tekintetben én szkeptikus vagyok, mert e táncnál már nem egyszer történt rombolás, károkozás a berendezésben.

Pete: Szerintem a pogo-akciók megfontoltak, nem elvakultak, de a "csata" hevében sajnos, előfordulhatnak ilyesmik.

J.B.: Szerintem az egészséges agresszió mértéke nálatok igen csekély, hisz úgy tudom ellenzitek az erőszakot.

Andy: Az anarchizmus a nihilizmusra épül, a meglevő értékek kizárólagosságának elnemismerése, az összes norma tagadása. Egy állandó tagadás! És ebben nagyon következetesek vagyunk, tartjuk a megkezdett irányt. Minket már az összes politikai erők (jobbtól balig) megpróbáltak a szekerük elé fogni, és nagyon ügyelnünk kellett, hogy ne dőljünk be a dumájuknak. Megtagadtuk a fennálló rendszert, nem hiszünk abban, hogy a változásokat erőszakkal kell, vagy lehet megteremteni, sem magunk között, sem nemzetek vagy fajok között.

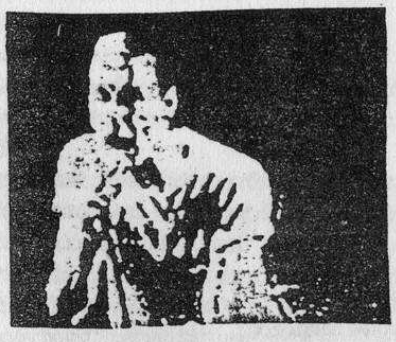

J.B.: Szerintem viszont sok esetben szükséges az erőszak. Mert mit lépsz, ha egy durva pogózó jól a hátadba rúg, vagy mondjuk ha Margaret Thatcher tudatosan növeli a munkanélküliséget, és nehezíti a dolgozók létfeltételeit. Néhány jól elhelyezett szájzárral mindig jól el lehet simítani a dolgokat... Vagy, ti hisztek abban, hogy Thatcher asszony rábeszéléssel visszalépésre vehető? A pápa tán befogja a száját, ha erre erőszakkal nem kényszerítik? Avagy pl. az öreg Adolf leállította volna világháborúját, ha néhány hangosan és durván káromkodó, de békés alak felszólította volna erre? (A fiúk gondolkodnak a válaszon...)

Pete: Azt hiszem alapjában hibás a feltételezésed. Indulj ki abból, hogy tudatos nihilisták társadalma a tagadásukból eredően nem engedné, hogy kormány legyen felette. Meg kell tanulni azonnali visszavágás nélkül elérni céljainkat, különben folyamatos, állandó vérbosszú lenne az életünk, és ezt nem szabad megengedni. Ehelyett inkább az emberek közötti viszonyokat kellene javítani.

J.B.: Emberek közötti viszonyok? Ezt szívesen hallom. Az jutott ugyanis erről eszembe, hogy a CRASS határozott ellensége a szexizmusnak.

Andy: Valóban ellene vagyunk a szexizmusnak. Meg kellene már szüntetnünk a nők szexuális kizsákmányolását, kölcsönös partneri viszonyra kéne törekednünk ahelyett, hogy a nőt szexuális tárgyként kezelnénk. Így a kölcsönös megértés nagyobb lenne, akkor igazán EGYÜTT élhetnénk, nem csak egymás mellett.

J.B.: Ez azt is jelenti, hogy elutasítjátok a pornót, ellenzitek a miniszoknyát, az arcfestést, és a többi izgató adalékot, és nem hajítjátok ki a barátnőtöket, ha az húgyos nadrágban érkezik a randira?

Pete: Ide figyelj! Ezek kis hülyeségek. Van egy csomó súlyos probléma a világon, minek tetézzük ezt még a szexizmussal is, ami odavezet, hogy a társadalom urakra és rabszolgákra tagozódik, és ráadásul elfojtódik egy óriási mennyiségű energia is, amit jobban és értelmesebben a problémák megoldására lehetne fordítani.

Andy: Elmegy az ember kedve a nevetéstől, ha ebben a társadalomban él, ha látja, hogy micsoda gazemberek tevékenykedhetnek itt büntetlenül. Ebben nem sok okot látok a nevetésre. Na, persze ez nem azt jelenti, hogy nincs humorunk, nézd meg a lemezeinket, gyere el a koncertjeinkre, olvasd el a rólunk szóló cikkek közül azt a néhányat, amelyet nem támadó szándékkal írtak, és láthatod, hogy igazi hangulatos akciókat, bulikat csinálunk. Mégis megismétlem, nincs min nevetni. És lehet, hogy az alagút végén tényleg ott a fény, de a remény nem terelheti el a figyelmünket a bajokról. Egyébként minden pozitív törekvést, jószándékú akciót teljes erőbedobással támogatunk. Játszunk fontos célokért, részt veszünk demonstrációkon, stb. Hát, valahogy így éldegélünk.

Ford.:Pató ifj

Dalszövegek a CHRIST THE ALBUM c. lemezről

BEG YOUR PARDON

BOCSÁNAT!

Kórus: Tekintsd a kérdést bizonyítottnak, hajolj meg az igazság előtt, lépj meg az alagsoron át, miközben lyukas a tető
Azt mondták, kezdetben világosság volt
Hát mostanra nem sok maradt belőle
Elmerültünk a sötétségben, hangok és képek után tapogatózva
Válasz után a mire, a holra és a hogyanra
Szabadságról beszélünk miközben tömlöcbe vagyunk zárva
Háború nélküli világról álmodozunk
A pokol határán vagyunk kénytelen élni
Mivelhogy a békére senki sem gondolt előtte
Mi értelme a békéről prédikálni, ha az olyasvalami, amit nem érzel?
Mi értelme szeretetről beszélni, ha nem hiszed, hogy a szeretet igaz
Hol a remény a reménytelenségben?
Hol az igazság a hazugságokban?
Ha nem tudsz a szemembe nézni, ne fogd meg a kezem.
Kórus. .
Azt mondták, kezdetben világosság volt
De valaki kiégette a biztosítékot
És most elmerültünk az örök éjszakában
Használható gyertyát keresve
Sok kicsi gyertya, elszigetelt remények
Törékeny kis lángok a viharban
Elveszett kis emberek, akik már nem bírják
És elkezdik a fejüket a falba verni
Mi értelme szabadságról beszélni, ha csak sajátmagadat véded?
Mi értelme elosztásról beszélni, miközben saját vagyonodat halmozod?
[illegible]daadni azt, ami nem jelent sokat
[illegible]zudni, ha nem veszel tudomást azokról a dolgokról, amikre érzékeny vagy.
Kórus.
Azt mondták kezdetben világosság volt
De nekünk soha nem volt lehetőségünk látni
De ahelyett, hogy harcoltunk vagy keményen küzdöttünk volna
Lemmingként futottunk a tengerhez
Valójában senki sem akarja, hogy mindent együtt kapjunk meg
Sokkal könnyebb annyit markolni, amennyit csak tudsz
Mindenki teljes erejéből nekifeszül homokvárakat építeni
Képmutatás, megtévesztés, hazugságok, szerepjátszás, hamisság
Csak magadra gondolj és a világ a lábaidnál hever
Nem hiszek abban, amit mondasz; geci módon kiforgatod az igazságot
Játékod offenzív s életed rá az élő bizonyíték
Kórus.
Azt mondták, kezdetben világosság volt
De eleget hallottam már a hazugságaikból
Elegem van a hamisságból, keményen fogok küzdeni
Saját szememet fogom használni
Én fogom meghozni a SAJÁT döntéseimet, a saját életemet fogom élni
Megtarthatják a sötétségüket, a melankóliájukat
Egy életem van és azt a magam módján fogom élni
Megtarthatják a korlátozásaikat, a törvényeiket
És ha valami újat találnak ki, megvan, mit vágok a képükbe...
"Túnj a picsába, ez már a könyökömön jön ki!"

ford.: Lévay Tamás

THE GREATEST WORKING CLASS RIP OFF

A MUNKÁSOSZTÁLY LEGNAGYOBB SZAKADÁSA

Kórus: Ez nem csak egy egyszerű szakadás
Nem csak egy egyszerű szakadás
Nem csak egy egyszerű szakadás
Micsoda kibaszott szakadás
Újabbb fenyegető villanás, macho-beállás
Újabb agresszív ököl, berúgott seggfej
Újabb gonosz fenyegetés, vérfolyam verejtéktől szinezve
Újabb üveg repül a levegőben, újabb félelemmel és fenyegetéssel teli csata.
Kórus.
Mondd, miért dicsőíted az erőszakot? Nincs semmi, ami jobb lehet?
Miért baszod el az egyetlen esélyt, hogy önmagad lehess és valóban élhess?
Azt mondod, a munkásosztály vesztese vagy, de mi az istent jelent ez?
Hetente harc a piásokkal; ez az egyetlen akció, amit felfogtál?
A nagyfiúk egyike akarsz lenni, láttunk már épp eleget
Ahogy nagy flegmán berúgsz egy újabb ajtót?
Olyan hősnek akarsz látszani, aki a fejekre tapos?
Hiszen csak egy szánalmas áldozata vagy a propagandának, amivel beetettek
Elvesztél az önsajnálatodban, bevetted a rendszer hazugságait,
Gúzsba kötnek bennünket, ők nyeregben vannak, mi meg vergődünk a hurokban
Oké, egy dologban igazad van: senkinek sincs joga szarni rád
De mi értelme annak, hogy te szarsz magadra, mire jó ez?
A munkásosztály hőse összeveri a középosztály tökfilkóját
A társadalmi környezet cimkéi — a rendszer szarsága
Ha úgy tűnik, hogy az emberek győzhetnének
A rendszer biztosra megy és szétpofozza őket
Frankón ez a legnagyobb munkásosztálybeli szakadás
Csak egy újabb kibaszott szakadás, tömegkommunikációs hecc
A munkásosztály legnagyobb szakadása
Nem csak egy egyszerű szakadás
A punk ledöntötte a színek, osztályok s felekezetek gátjait

De nézd csak meg, hogyan fest most — tényleg úgy gondolod, hogy felszabadultál?
A punk egykor a szabadságot képviselte; nem az erőszakot, a gyűlöletet, a kapzsiságot
A punknak semmi köze ahhoz, amit ti próbáltok megteremteni
Anarchia — erőszak, káosz?
Ti kibaszott, ostoba semmirekellők
Hát nem látjátok, hogy úgy pofáztok ahogy a rendszer működik?
Véres történelmünkben mindig az erőszak volt a menő
Az üzenet, amit felajánlotok, ugyanaz a szar
Az ostoba, erőszakos kiállásotokkal a rendszer bábjai vagytok
Jól van, faszfejek, csak mosolyogjatok rajtunk, mert mi azt mondjuk: "Adj esélyt a békének!"
A punk halott, ti szarháziak, mert megöltétek, és ölitek most is
A kaotikus erőszak-világotokban mihez fogtok kezdeni?
Ki akarsz ruccanni az USA-ba, s ott terjeszteni az eszméidet?
Handabandázásod és a nadrágod mit sem változott, aranypofa
Az egyetlen, ami változik: a dal, amit énekelgetsz
Mert megvetted a Rolls-Royce-odat, s a luxus műteremlakást
Lebiggyeszted ajkad, s így szólsz: "Punk? Hát az meg micsoda, édes öregem?!"
A munkásosztály hőse leszel középosztálybeli álmokkal
És a világ ugyanolyan marad, amilyen volt
A punk az emberek zenéje, bár megtöltheted osztályeszmékkel
Ily módon a rendszer a seggeden ülve tart fogva
Osztály, osztály, osztály, ezt hallod állandóan
Középosztály, munkásosztály, egy szart sem érdekel!
Ez a legnagyobb munkásosztálybeli szakadás
Micsoda kibaszott szakadás
A legnagyobb emberi kiárusítás
Nem csak egy egyszerű szakadás
A punk a nép zenéje, s engem nem érdekel honnan valók
Fekete vagy fehér, punk vagy kopasz, nincs jó vagy rossz
Mindannyian emberi lények vagyunk, néhányan rohadt alakok, néhányan jobbak
Mesélhetsz a hülye felosztásodról, mert tudom, hogy együtt mehetnénk!
Döntsük meg a rendszert, döntsük meg a szabályait!
Nincsenek osztályok, nem vagyok bolond
Döntsük meg a rendszert, döntsük meg a szabályait!
Nincsenek vallások, mert tudom, van annál több
Döntsük meg a rendszert, döntsük meg a játékait!
Nincsenek színek, mindannyian egyformák vagyunk
Emberek, emberek, nem osztályok, színek vagy felekezetek
Ne az embereket pusztítsd, pusztítsd hatalmukat s kapzsiságukat!

ford.: Lévay Tamás

SENTIMENT
(ÉRZELEM)

A tollak oly könyen égnek, a macska megvakult a kertben,
az utolsó kép a lángoló pacsirta
A marhaistálló a vasárnapi konyha szagát árasztja,
a nyájas tekintetet, a szétoszthatót tökéletességet
A villanás előtt végy magadhoz kétheti élelmet,
raktározd el a földtől rabolt javakat és rejtőzz el
Mindnyájan tudjuk ezt, ebben nőttünk fel,
ezt fejlesztettük ki magunkban
Harcolunk magunk között,
húscafatokat hagyva a szögesdróton s vért a padlón
Zárak és lakatok az ajtón, jól véd a háborgatástól,
gyermekeink egymást verik a kertben
A mi hibánk, hogy nem fogadjuk el a földet,
szerelemről beszélünk, de eltaszítjuk
Ez nem halálbavezető természeti agresszió,
féltem a szépséget, mikor látom az öklöt, a tökéletes kezet,
mely önmaga ellen fordul, a tökéletes kezet,
amint puskát markol vagy hentesbárdot forgat,
vagy ahogy a halálba vezeti az idejét leszolgált bikát,
börtönbe veti a reménytelen őrültet,
ahogy a madaraktól elveszi az erdőt, s a fészkek tojáshéjtól üresek.
Az emberi faj elitéli a ragadozó vadakat,
habár az ő döntése után szaggatott hús marad hátra.
A katonaság vérről álmodik,
az ő édes boruk csörgedezik azoknak az embereknek a vérében,
akik véres végzetünkön munkálkodnak.
Vidáman röptetik az enolákat, létrehozzák ezt a várakozást...
Nekünk gyűlöletünk valóságát adják, a földnek semmit
Kecskék pusztulnak a zöldben, döglődő bárányok bégetnek a drótnál...
Az utolsó három nap a földön, lefekszem meghalni a fűbe

ford.: Lévay Tamás

STEVE IGNORANT

Az amerikai MAXIMUMROCKNROLL c. fenzin 1988. júliusi számában terjedelmes interjú jelent meg Steve Ignoranttal, a CRASS volt énekesével, aki jelenleg a CRASS által megkezdett úton talán legkövetkezetesebben haladó anarchopunk banda, a CONFLICT (lsd. OLVASNIVALÓ 2.) tagja. Steve négy év távlatából értékeli a CRASS-t, mint zenekart, mint közösséget; beszél az egyénekről és a tettekről, önmagáról. Helyhiány miatt itt sajnos csak néhány részletet közölhetünk a beszélgetésből, melyet egyszer talán majd teljes terjedelmében is leközlünk...

.....

Steve: Azt hiszem van egyfajta előítéletem a baloldali bandákkal szemben, ugyanis volt néhány rossz tapasztalatom a baloldallal — pontosabban egy baloldali bandával, az SWP-vel. Eljöttek az egyik koncertünkre, és üvegeket vagdostak az emberek fejéhez, miközben a fő jelszavuk :"Felemelni a munkásosztályt". Egyébként azt hiszem, hogy mi (a CRASS) túlságosan kategorikusan álltunk szembe egyes mozgalmakkal. Nem tudok gyűlölni valakit csak a politikai nézetei miatt. Volt pl. néhány igazán nagy beszélgetésem fasisztákkal. Ezek a pszichopata barmok a saját belső magányosságukról beszéltek, így magyarázva, hogy miért épp abba a mozgalomba kapcsolódtak bele, amelyben vannak. Ezek a "szörnyetegek" a vállamon sírtak, és azt éreztem, hogy ha legalább elbeszélgetnénk ezekkel az emberekkel, lenne esély arra, hogy valahogy közös nevezőre jussunk. Mindig hajlandó vagyok tanulni, minden újat kipróbálni...

.....

MRR: Gondolod, hogy hatással voltatok a békemozgalomra, pl. az erőszakmentes "direkt-akcióitokkal", amelyek a békemozgalom újjászületéséhez vezettek?

Steve: Igen. Az első alkalommal, amikor besétáltunk a CND irodájába a King Crossnál, ez csak egy kis szoba volt két emberrel és hatvanas évekbeli poszterekkel a falakon. Azt mondtuk, hogy szeretnénk segíteni nekik. Ekkor kezdett a punk békeszimbólumokat használni, s a nukleáris háború kérdésével foglalkozni, úgyhogy a dolog bevált. Rádöbbentettük az embereket a nukleáris veszélyre, és ismét büszkén kezdték viselni a békejelet. Újjáélesztettük az információs központot — még hatvanas években nagyon sok ember kapcsolódott be ezekbe a dolgokba, úgyhogy lehetőség volt arra, hogy felhasználjuk ezek tapasztalatait, és más embereknek is felajánljuk. Például én személy szerint könnyebben elkerültem így a lehetséges hibákat, mintha egyedül lettem volna.

.....

MRR: Mennyire volt fontos a ház, ahol a CRASS tagjai együtt éltek és dolgoztak? Milyen módon volt ez fontos?

Steve: Ez a ház mindig azt jelentette, hogy van egy nyitott hely, ahova bárki bejöhet, és bármit csinálhattak kreatívan, amit csak akartak. Aztán volt egy próbatermünk, amit mindig más bandák használtak, ez tulajdonképpen szintén egyfajta politizálás volt. Bizonyos mértékig most is ugyanígy van. Mindannyiunk számára ésszerű volt együttélni, mert egyrészt olcsó volt, másrészt bármikor próbálhattunk. A banda igazából egy 24 órás meló volt, hét nap egy héten, vég nélkül. Amikor a CRASS feloszlott, rájöttünk, hogy hirtelen szembe kell néznünk egymással. És mindannyiónknak szembe kellett néznie a [illegible] együtt akarunk-e maradni úgy, hogy a banda nem létezik; mint egyének választottuk volna-e [illegible]lést? Azelőtt ezen soha nem kellett rágódni, hiszen amíg a CRASS létezett volt egyfajta tág meganapodásunk, amely elvette a felelősséget.

.....

MRR: Beszélj arról is, hogy mit csinálsz most!

Steve: Politikailag nem tudom, hogy egyáltalán állok-e valahol a francban, megvannak a saját nézeteim és hitem, de nem szoktam belebonyolódni komolyabb beszélgetésekbe. Három éve ez az első alkalom, hogy ezekről a dolgokról beszélgetek valakivel, kivéve persze a CONFLICT-ot. Most már a Conflict állandó tagja vagyok, és mi megpróbáljuk magunkat éppúgy inspirálni, mint más embereket. Az emberek állandóan azt hajtogatják, hogy cserbenhagytam a CRASS-t, mert csatlakoztam a Conflicthoz. Amióta valami közöm van a Conflicthoz, csak ezt hallom: "A Conflict egy nagy rakás szar, a Conflict ez..., a Conflict az...", úgyhogy kitartottam mellettük. Egy dolgot állandóan az eszemben tartok: azt, hogy ők tényleg keményen akarnak, és ez mindig is így volt. Például a CHUMBAWAMBA-tól és a FLUX-tól eltekintve, ők az egyetlen banda, akik továbbcsinálták a lemeztársaságot, segítettek más együtteseknek, megpróbáltak egy találkozóhelyet működtetni, egy punk-klubot csinálni, és erre teljesen besározták őket. Ha visszagondolok a CRASS-re, utólag elég hatásatalannak tűnik. Egyáltalán nem okozott olyan nagy, hangos változásokat a társadalomban, mint amilyeneket hittünk. De legalább az emberek beindultak, és még most is sokan be vannak indulva. Túl könnyű összeomlani és depressziózni: "Oh, semmit sem értünk el". Azt hiszem voltak azért jó dolgok...

ford.: Zsuzsa

Részletek CRASS röplapokból

„Az anarchia lényege nem a kívülről kényszerített kontroll, hanem az ÖNKONTROLL. (...) Ha megvalósulna a teljes anarchia állapota - ami valószínűleg soha nem fog megtörténni -, mindenki SEGÍTENÉ a másikat, mert ez az anarchia lényege, s nem egymás akadályozása versengéssel és önzéssel, amiről pedig azt tanítják nekünk: így helyes. Akkor nem lenne SZÜKSÉG törvényekre és ellenőrzésre. (...) A pacifizmushoz hasonlóan az anarchia is egyéni választáson alapuló meggyőződésből ered. Az ember a saját fejében eldönti, hogy olyan életet fog élni, amely TELJESEN az övé, mentes a korlátozástól, a félelemtől, a megfélemlítéstől. (...) AZ ANARCHIA ÉS A BÉKE UGYANAZON DOLOG KÉT OLDALA. A teljes anarchia állapota BÉKE LENNE, ahogy SEMMILYEN MÁS életmód, mert amíg az emberek kénytelenek olyan dolgokat elfogadni, amelyeket nem akarnak elfogadni, nem lehet béke. Társadalmi szinten talán mindez álom, de egyéni szinten megvalósulhat. (...) Azért mert pacifisták vagyunk, egyes idióták azt képzelik, könnyű préddá vagyunk megfélemlítő játékaiknak. Nos, ezek nem a megfelelő képregényeket olvasták. Nem fogjuk karba tett kézzel várni, hogy begördüljenek a marhavagonok, meg fogjuk védeni mindazt, amiről úgy véljük, jogunk van hozzá. Megpróbáljuk megérteni azokat, akik másképp látják a dolgokat, de SENKINEK SEM fogjuk megengedni, hogy a nézeteit ránk kényszerítse. LÉGY PONTOSAN AZ, AKI LENNI AKARSZ, TEDD AZT, AMIT TENNI AKARSZ, DE KÖZBEN NE SZARD LE A TÖBBIEKET."

Idéjegyezkmerni, hogy a punk lényege: csináld magad, légy kreatív, s nem destruktív. Egy budi szétverésével fogjuk megváltani a világot? Ideje felnőni és abbahagyni ezt az elkényeztetett gyerekekhez méltó viselkedést. Ez a mi világunk, hát akkor mi a francnak nem kezdjük használni ahelyett, hogy hagyjuk, hogy a világ használjon ki bennünket? Senkitől sem várhatunk segítséget, rajtunk múlik, hogy összeállunk és együtt tegyünk valamit."

(Szőnyel Tamás: "Az új hullám évtizede" c. könyvéből)

PHIL FREE
EVE LIBERTINE
PENNY RIMBAUD
STEVE IGNORANT
STEVE IGNORANT – VOCALS
EVE LIBERTINE – VOCALS
JOY DE VIVRE – VOCALS
HARI NANA – RYTHM GUITAR
PHIL FREE – LEAD GUITAR
PETE WRIGHT – BASS/VOCALS
PENNY RIMBAUD – DRUMS
GE.SUS – ARTWORK/VIDEOS/TAPES
MICK DUFFIELD – FILMS
JOY DE VIVRE
GE.SUS
HARI NANA
MICK DUFFIELD
PETE WRIGHT